

SLOVENEČ

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljenju na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Čena inseratov:
Enostopen petina vrsta mal
oglasni po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, posilna itd.
po Din. 4-.

Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj 24.797.

Dr. X.:

»Črna knjiga«.

Čudovito mirni smo, nebržnji do oto-
pelosti, dočim naše brate ljubi sosedje tam
za mejo na zapadu s cinčno brutalnostjo
potiskajo ob tla v imenu »svete italijanske
civilizacije«. Šola, cerkev, sodnija, druš-
veno življenje, gospodarske institucije —
vse naše naj bo uničeno, vse naj dobi
izrazito italijanski pečat. Odredba za od-
redbo, ena hujša in brezobzirnejša od druge,
vsaka brutalnejša v svojih namenih in
metodah, samo da bi slovensko čuteče in
govoreče ljudstvo v kali zatrl. Jezika, svete
materine govorce, kmalu Slovenec ne bo
smel rabiti niti v lastni hiši, v lastni družini,
v intimnem razgovoru s svojo krvno de-
co. Barbarski fašizem pošilja dekrete — in
dekret je volja svete italijanske nacije, je
dokument »novih kulturnih vrednot« zani-
čevalcev Mazzinijevih idej. Zakaj, kdor si
bo še upal izreči slovensko besedo v krogu
svojcev, bo nezanesljiv podanik svete ma-
tere Italije, sumljiv nepatrijot in nevaren
veleizdajnik, ki mu treba dobro porcije fa-
šistovskega mazila.

Čudovita je nebržnost in klasična ma-
tomarnost nas, ki smo v svoji državi, v svoji
kolikor toliko, recimo, še dokaj prosti v
izražanju misli in želja. Čudovito miren, po-
trpežljiv — realen narod!

Čul sem opombo nekoč: Paupertas me-
retrix... Morda! Toda velja li to tudi za
naše razumnike kroge? Za naše časopisje,
ki naj bi bilo javni klicar in glasnik, budi-
telj javne vesti in ljudske zavesti ob uri
eklatantnih socialnih in narodnih krivic?

Kaj naj stori mal narod vspricho brutal-
nosti vladajoče kaste 40 milijonskega na-
roda? Če ničesar drugega ne, vsaj pro-
testirati mora, vsaj stalno opozor-
jati na krivico pred vsem svetom, vsaj
dokumentarno razglasi, kaj po-
čenja moderni barbarizem v imenu vzviše-
ne nacionalne ideje!

Kar je doslej storila slovenska publici-
stika in za njo stoječi »narodni buditelji«,
je bilo le jadikovanje ali pa nerodno žu-
ganje, včasih pa napad na političnega na-
sprotnika — med nami! Tudi znana
naša kopija italijanskega fašizma do dan-
es ni ukrenila še prav nič pozitiv-
nega, trajnega in resnega, kar bi mogel
vsak pošten in razsoden človek odobravati.
Prez vztrajnosti, resnega in siste-
matičnega dela, obrnjenega v prid
rojakov in ne nam samim v škodo, ne do-
življajmo rešitve. Predvsem nam
treba velikopotezne propa-
gande v tujini. Kdo skrbi za to? —
Nič!

Sprožila se je zadnje dni hvala vredna
misel, da naj bi naša »Slovenska Straža«
prevzela zbiranje gradiva iz Julijske Kraji-
ne. Zbralo naj bi se vse, karkoli priča o
brezpravnosti in barbarizmu tistih, ki pred-
stavljajo italijanski narod in italijansko
kulturo v slovenskih krajih. Svet naj izve
iz fotografij, uradnih dokumentov, odlokov
in razsodb o vsem dejanskem stanju do po-
drobnosti o prekulturnih činih v taki meri,
da bo že en sam površen pogled v »Črno
knjigo« Slovenec in Hrvatov v Julijski
Krajini vplival odločilno na moralno zavest
vsakega poštenega tujca.

Kdor molči, je sokriv greha. Kdor ne
razkrinkava grdobij, ni vreden, da se ime-
tuje pošten človek. Tudi narod ne!

Zato na delo tisoč rok in glav in zbi-
rajmo lističe, izpisujemo politične liste, foto-
grafirajmo in shranimo vse, da bo naša
»Črna knjiga« debel folijant nekulture in
krivic od dne, ko je italijanska vojska z be-
limi zastavami zasedla našo narodno po-
sest onkraj črte londonskega pakta.

Pripravljajmo s tem pot osvoboditvi
mučenih, brezpravnih rojakov tam »preko«!
Tam preko, kjer se niti braniti več ne sme
in ne more v svojem jeziku v dvo-
rni justici! Tam preko, kjer pomeni umor
naših ljudi in požig posesti na naši
zemlji kulturno dejanje, izraz naj-
plemenitejšega nacionalnega čuvstva.

Razprava o dvanajstinih.

DVANAJSTINE V NAČELU SPREJETE. — GOVOR POSLANCA KRAJNCA.

Belgrad, 28. (Izv.) Na današnji seji na-
rodne skupščine se je nadaljevala načelna
razprava o dvanajstinih za oktober, no-
venber in december. Vladno politiko je
kritiziral demokrat Kosta Kumanudi, ki
je napadel povzročanje železniških tarifov
in podraževanje Južne železnice. Železni-
ški minister dr. Velizar Janković je
odgovarjal Kumanudiju, nakar je ta zopet
odgovoril.

Musliman Šekir Kadić je govoril o
zaposavljanju nekaterih pokrajin in pov-
darjal preganjanja muslimanov. Med govo-
rom je prišlo do ostrih spopadov med bo-
senskimi radikali in muslimani, tako da je
predsednik moral sejo prekiniti. Ko je bila
seja zopet odprta, se je vršilo glasova-
nje. Za dvanajstine je glasovalo 114 po-
slancev, proti pa 82.

Seja se je nadaljevala popoldne ob 5.
Prvi je govoril poslanec Jugoslovanskega
kluba Martin Kranjc, ki je dejal, da je
ta zakonski predlog v načelni razpravi do-
živel tako kritiko, da bi ga vsaka vlada
mora umakniti. Za ta zakon so se izjavile
samo stranke, katerim svojega stališča ni
treba braniti pred volivci, ker to za nje
delajo bajoneti. Iz tega zakonskega pred-
loga se vidi ves naš sistem. Neke pokra-
jine imajo dolžnost, da mnogo dajejo, a
malo prejmejo, druge so pa le malo obre-
menjene in veliko prejmejo. To se vidi
posebno pri ministrstvu za javne zgradbe,
kjer sta od 72 milijonov Sloveniji določena
samo dva milijona osemstotisoč dinarjev.
Govornik napada kuluk, ki je staroverski,
protisocialen, gospodarsko škodljiv in v
Sloveniji nepotreben ter krivice posebno
za kmeta. Minister za javne zgradbe je dal
besedo, da se v Sloveniji kuluk ne bo uve-

del. Ne vemo, če bo minister držal dano
besedo, zdi se pa, da jo bo snedel. Če ne
bo držal besede, mora odstopiti. Ministr-
stvo se ne briga za ceste v Sloveniji, po-
sebnost na Stajerskem. Reki Drava in Sa-
vinja povzročata velikansko škodo. Treba
bi bilo le male regulacije, pa bi ta škoda
odpadla. Letos je toča v Sloveniji povzro-
čila 20 milijonov dinarjev škode, a vlada
ni dala nobene podpore. Kmetom bi se morala
dati tudi naknadna denarna podpora
radi škode, ki jo je napravila suša in toča,
odpisati bi se morali davki. Od te zahteve
Jugoslovanski klub nikakor ne bo odnehal.
Vlada ne ukrene ničesar, da bi se kmet
gospodarsko dvignil, pač pa mu nalaga
vedno nove in nove davke, ki jih že več
ne more zmagovati. Za kmeta vlada nima
denarja, ima ga pa dovolj za razne nepo-
trebne stvari. Ta zakon dokazuje, da od
centralizma nimamo ničesar pričakovati,
zato naš kmet z vso odločnostjo zahteva
avtonomijo.

Govor posl. Kranjca je burno odobra-
vala cela opozicija. Radikali so posl. Kranj-
ca hudo napadli, posebno ko je govoril, da
je v Sloveniji kuluk nepotreben in da
kmetje odločno zahtevajo avtonomijo.

Za poslancem Krajncem je govo-
ril posl. Pribečević. Ta se je, odkar je
v opozicijskem bloku, veliko naučil.
Dokazoval je, da se v vseh uradih državne
uprave nastavlja samo Srbijanci in da je
uprava pod radikali bolj koruptna nego je
bila v Avstro-Ogrski. Sicer pa je premle-
val znane fraze o veleizdajnikih, napadal
Radića in povzdigoval narodno edinstvo.
— Za njim je govoril minister Uzuno-
vić, nakar se je seja zaključila.

Vprašanje Ninčeve demisije.

Belgrad, 28. sept. (Izv.) Okoli demisi-
je dr. Ninčea se je razvila velika borba. Za
njega se potegujejo temne sile, katere tudi
sicer vplivajo na našo politiko. Prevladuje
mnenje, da bo dr. Ninčič s pomočjo teh sil
mogel še nadalje, vsaj začasno še obdržati
svoj portfelj. Danes je dr. Ninčič preko
Presbiroja dal objaviti dementi, češ da ve-
sti o njegovi demisiji niso resnične, ker da
ima vlada vanj popolno zaupanje. Vpraša-
nje je sedaj, kakšno stališče bo zavzel go-
spod Pašić.

Železničarski zakon.

Belgrad, 28. sept. (Izv.) Na današnji
seji zakonodajnega odbora se je obravna-
vala železničarska pragmatika. Poslanec
Gostinčar je ostro grajal vlado zaradi
nerednosti, s katero rešuje železničarsko
vprašanje. Dasi je opozicija stavila same
stvarne izpreminjevalne predloge, da se
zakon izboljša, ni vlada niti enega spreje-
la. Promet se ne bo zboljšal, dokler ne bo-
do železničarji materialno in moralno osi-
gurani, da ne bodo žrtve političnih denun-
cijacij. — Poslanec Kugovnik je rav-
nотak ostro kritiziral postopanje vlade na-
pram železničarjem ter se posebno zavze-
mal za upokojece. Nato je govoril posl.
Žebot. Grajal je zlasti, da se disciplinar-
ni zakoni razširjajo tudi na upokojece.
Sploh se mora ves zakon vrniti odboru, da
ga še enkrat predela, ker je nelogičen in
ena določba pobija drugo. Po tem zakonu
obstoja tudi nevarnost, da se bodo sloven-
ski in hrvatski železničarji preganjali in
slično kakor slov. častniki in uradniki re-
ducirali in penzionirali po starem zakonu,
dočim bodo srbski železničarji uživali
ugodnosti novega. Trditve ministra Janko-
vića, da so predstojeci zakon sprejele vse
železničarske organizacije, je neresnična.
Žebot vpraša tudi ministra, kdaj se bodo
povišale železničarske plače.

Govore poslancev Jugoslovanskega
kluba je odobrvala celokupna opozicija.
Minister Janković je odgovoril našim po-
slancem v daljšem ekspezoju. V svojem go-
voru je priznal, da je njegov program, da
se slovenski in hrvatski železničarji pošil-
jajo v Srbijo. Slovenci so najboljši urad-

niki, toda so nedisciplinirani in ne razu-
mejo državnega položaja. Kar se pa tiče že-
lezničarskih organizacij, se je on oziral sa-
mo na nacionalne organizacije, to je na
demokratske in narodno-socialne. Vodja
taiste Korošec mu je pismeno izjavil, da
sta demokratska in nardn.-soc. organizacija
zadovoljni s predloženim načrtom. Izva-
janja ministra je nato temeljito zavrnil po-
slanec Žebot, za katerim je potem v imenu
opozicije govoril še posl. Reiser. Ve-
čina je sprejela zakon v podrobnostih.

Radikalno - nemške kupčije.

Belgrad, 28. sept. (Izv.) Danes se je
vršila v ministrstvu prosvete konferenca
med Nemci in radikali. O rezultatu te kon-
ference trdijo Nemci, da so radikali pristali
na vse njihove zahteve, dočim radikali iz-
javljajo, da so odklonili večino njihovih za-
htev in so sprejeli samo nekatere, češ da
Nemcev ne potrebujejo, ti pa da bodo itak
glasovali za vse vladne predloge. Šlo je za
šolske zadeve, glede katerih so radikali do-
volili Nemcem koncesije na škodo Sloven-
cev in Bunjevcev.

Puč v Bolgariji zadušen?

Sofija, 28. sept. (Izv.) Vladne čete so
zavzele Ferdinandovo, zadnjo postojanko
komunistov.

Izjemno stanje v Nemčiji.

Berlin, 28. septembra. (Izv.) Vesti, ki
prihajajo iz Monakovega o nameravanem
oboroženem nastopu nemških nacionali-
stov, so dale povod centralni berlinski vla-
di za dalekosežne sklepe. Nemška vlada
je sklenila eventuelno tudi z oboroženo
silo zatreti vso poskuse, ki se pripravljajo
na Bavarskem proti sklepu centralne vla-
de glede opustitve pasivnega odpora v Po-
rurju. Tudi bavarska vlada je sklenila, da
bo z vsemi silami poskusila preprečiti na-
meravani puč, toda tem sklepom pripisu-
jejo le formalen pomen, v stvari pa so vsi
pripravljeni, da je von Uahr samo predhod-
nik princepa Ruprehta.

Berlin, 28. sept. (Izv.) Kanceler je na
podlagi včeraj izdanih odredb predsednika
nemške republike poveril vso izvršno ob-

last v 7 okrožjih generalom, v 4 okrožjih pa
državnim komisarjem.

Berlin, 28. sept. (Izv.) Na zlato poso-
jilo je podpisanih 35 milijonov dolarjev.

Monakovo, 28. sept. (Izv.) Bavarska
»Staatszeitung« izjavlja, da se ob priliki
razglasitve izjemnega stanja neopravičeni
govori o diktaturi. Tudi vesti o nasprotju
med centralno in bavarsko vlado so ne-
resnične.

Uradni preklc pasivnega odpora.

Berlin, 28. sept. (Izv.) Danes je izšel
v uradnem listu preklc vseh odredb, izda-
nih v svrhu vzdrževanja pasivnega odpora
v Porurju.

Pariz, 28. sept. (Izv.) Uradno poročilo
o koncu pasivne resistance je došlo sem-
kaj. Doslej je bilo v Porurju ukinjenih
pet izjemnih odredb.

Rusija odklanja pomoč evrop- skim revolucionarjem.

Berlin, 28. sept. (Izv.) Nemški komu-
nisti, ki so se bili obrnili v Moskvo za po-
moč za slučaj državnega prevrata, so do-
bili negativen odgovor od ruske vlade z
utemeljitvijo, da stremi ruska vlada za mir-
no obnovo Evrope.

ODREDBE ŠPANSKE VLADE.

Madrid, 28. sept. (Izv.) Vlada je zapr-
la večje število lokalov, kjer so se shajali
anarhisti. Prepovedani so tudi vsi listi, ki
so ščuvali na državljansko vojno.

VELIKA ŽELEZNISKA NESREČA V AMERIKI.

Newyork, 28. sept. (Izv.) Osebni vlak
je na mostu pri Lochettu padel v vodo.
Sto oseb se je smrtno ponesrečilo.

Bistvene določbe novega vojnega zakona.

Dne 6. septembra je bil razglašen v
»Službenih Novinah« novi zakon o ustroj-
stvu vojske in mornarice in je stopil na
podlagi čl. 345 omenjenega dne v veljavo.

Ker je to jako važen zakon, kateri po-
sega takorekoč v življenje vsakega posa-
meznega državljana, hočemo tu povzeti nje-
gova najvažnejša določila.

Čl. 1. določa, da tvorita suhozemska
vojska in mornarica vojno silo. Čl. 2. dolo-
ča, da je vojna sila določena za obrambo
domovine in da ima biti tudi opora zakonod-
ajstva. Čl. 3. določa, da je kralj vrhovni
poveljnik vojske in da sme v slučaju vojs-
ske poveriti vodstvo operativne vojske kak-
šnemu vojvodu ali generalu. Čl. 4. govori
o vojaških zastavah. V 5. čl. je določeno
besedilo prisega, katero mora položiti vsak
vojak ob nastopu vojaške službe. Častniki
polagajo ustenmo in pismeno prisego. Čl.
6. predvideva tri različna stanja vojske,
normalno, mobilno in vojno stanje. Nor-
malno stanje vojske je ono, ki ne presega
za mirno dobo predpisane staleže. Nor-
malno stanje vojske se sme, ako to zahte-
vajo okoliščine, ojačiti z onim aktivnim mo-
štvom, katero je odslužilo kadrski rok (18
mesecev). To moštvo se sme pridržati v
vojaški službi najdalje en mesec in se mu
mora ta čas zaračunati kot orožna vaja.
Ojačenje vojske se pa tudi lahko izvrši na
ta način, da se vpokličejo rezervisti. Mo-
bilno stanje vojske nastopi, kadar so vojs-
ka in njeni posamezni deli dosegli vojni
stalež. To stanje nastopi, ako je država v
nevarnosti. Prehod iz normalnega stanja
vojske v mobilno ali vojno stanje se izvrši
po predlogu vojnega ministra in po zasli-
šanju ministrskega sveta na podlagi kra-
tkega ukaza. Če nastane vojna nevarnost
ali v slučaju, da je proglašeno mobilno
stanje, sme vojni minister sporazumno z
ministrskim svetom vojnim obvezancem za-
briniti oddaljitve iz teritorija njihovega
vojnega okruha (sedanji vojni okrug od-
govarjajo prilično prejšnjim dopolnilnim
poveljstvom). Čl. 7. določa, da je vojaška
služba obča in da ji je podvržen vsak dr-
žavljan, ako je za to sposoben, in da se ne
more nihče odkupiti.

Tisti, ki ni sposoben za vojaško službo, mora plačevati takozvano vojnico (takso). Po čl. 226. tega zakona je vojnica denarna dajatev, katero mora plačevati vsak državljani, ki ne služi v vojski ali mornarici, izuzemši onih, katerim je vojaško službovanje na podlagi tega zakona odgodeno. Čl. 227. določa, kdo je dolžan plačevati vojnico in sicer: 1. obče ali začasno nesposobni izuzemši: a) oni, ki uživajo invalidsko podporo, b) oni, ki niso po lastni krivdi nesposobni za vojaško službo in c) umobolni, gluhi, slepi in taki pohabljeni, ki niso sposobni za nikakoli delo in če plačujejo manj nego 20 Din neposrednega davka. 2. Zadruga in roditelji onih članov, kateri so se na katerikoli način odtegnili vojaški službi. Plačevanju vojnice so podvrženi tudi imetje in osebni dohodki onih, kateri so se odtegnili vojaški službi. 3. Zadruga ali roditelji onih članov, kateri nemorejo odslužiti obveznega kadrskega roka, ker se nahajajo v zaporih, da prestanejo sodnijsko kazeno ali pa, ako njihov član ne sme služiti v vojski radi izgube državlanske časti.

Višina vojnice je zelo občutna in znaša za one, ki so naštetih pod 1. 50 odstotkov neposrednega davka od onega dela premoženja ali dohodkov, kateri odpada nanje. Za one, navedene pod 2. in 3. znaša pa vojnica 100 odstotkov neposrednega davka od onega dela premoženja ali dohodkov, kateri odpadejo nanje.

Čl. 229. določa, da se plačuje vojnica obnemem z davkom na podlagi spiskov vojnih okrogov in da se ta taksa steka v remonstski fond. Končno določa čl. 230., da so roditelji in starešine zadrug odgovorni za točno plačevanje vojnice. Na podlagi čl. 231. se vojni minister pooblašča, da izda še natančnejše predpise o vojnici, seveda v okviru zakona. Za osebe, o katerih se določeno, da so same poškodovale in so radi tega postale trajno ali začasno nesposobne za vojaško službo, se plačuje vojnica v tisti višini, kakor za tiste, ki so navedeni pod št. 2 in 3. — Iz navedenega je razvidno, da je vojnica naravnost drakonska odredba, ker morajo roditelji nositi odgovornost in težke posledice, ako se kdo izogne vojaški službi. To je ona najbolj nazadnjaških odredb novega vojnega zakona, osobito za naše kraje, kjer že davno ne lovimo več vojaških obvezancev po gozdovih in drugih skritiščih.

Čl. 8. določa, da ne more nikdo prenehati biti naš državljani, dokler ni odslužil svojega kadrskega roka. Izjeme dovoljuje ministrski svet.

Čl. 9. Vojaška obveznost začneja z 21. letom starosti in traja do 50. leta in sicer od 21. do 40. leta v operativni vojski, od 40. do 50. leta pa v rezervi. Čl. 10. V slučaju vojske ali mobilizacije sme vojni minister sporazumno z ministrskim svetom vpoklicati v vojno službo tudi mladeniče od 18. do 20. leta starosti. Takim se odslužena doba zaračuna v kadrovski rok. Ravnotako sme vojni minister za časa vojske vpoklicati moške do 55. leta starosti za službo v zaledju. Tudi taki vpoklici so navezani na dovoljenje ministrskega sveta. Čl. 12. določa, da se morajo vojaki za časa službovanja v kadru poučevati tudi v pisanju, poljedelstvu, gospodarstvu in spoznavanju svoje domovine in svojega naroda. Ta člen je svetla točka novega zakona. Kar se tiče poučevanja v pisanju, je to zlasti za Srbe važno, za slovenske vojake manj, ker so naše šole nepismenost že iztrebile. Velike koristi bi bil pa za naše vojake pouk v poljedelstvu, ako bi ga podeljevali vsi vojak. Za te vrste pouk bi bila v naši armadi lepa prilika, ker imajo vsi polki večje ali manjše ekonomije. Take polkovne ekonomije so namreč že predvidene z ministrsko naredbo in menda ni v naši armadi nobenega polka brez lastne ekonomije. Kar se tiče pouka v poznavanju našega naroda in naše ožje domovine, bodo pa naši vojaki zelo slabo naleteli, osobito sedaj, ko bodo bivši avstro-ogrski častniki, Slovenci, iztrebljeni iz armade.

Čl. 15. določa, da smejo ostati v službi vojske železničarji in drugo specializirano osebje na svojih mestih, vendar so pa podvrženi vojaški disciplini in službi ne smejo zapustiti. Čl. 17. razvrščuje vojsko na različne stroke; glavne so: pehota, topništvo, konjenica, inženerske čete in zdravništvo. Pomožne so: železničarske, intendantke, sanitetske, tehniške in rebojevnice čete. Dalje imamo še: generalštabno, ekonomsko, tehniško, sanitetsko, sodnijsko, svečeniško, živinozdravniško in glasbeno stroko.

Čl. 41. določa, da se država čeli v vojno-teritorialnem pogledu na armadne oblasti, te se delijo na divizijske oblasti, a te se delijo na vojne »okruge«. Poslednji so razdeljeni zopet na vojne »sreze«. Čl. 42. predpisuje 18mesečno kadrovsko službovanje v vseh vrstah orožja. Vojaška služba začneja v onem koledarskem letu, v katerem izvrši rekrut 21. leto starosti. Člen 43. dovoljuje prostovoljni vstop v kadrovo službo, počenši z 18. letom starosti. V to morajo privoliti starši. Čl. 45. določa, da mora služiti vsak, kdor se je svoj čas na katerikoli način izognil vojaški službi. tri

leta, ako ga izsede pred dovršenim 40. letom starosti. Oni obvezanci, ki se nahajajo izven Evrope, se ne smatrajo za dezertarje, ako se vrnejo in se javijo v vojaško službo pred dovršenim 25. letom starosti.

Ob kapitulaciji Nemčije.

Nemška državna vlada je v sporazumu z vsemi podrejenimi vladami, vodilnimi gospodarskimi krogi in političnimi strankami sklenila, da se odpove svoji dosednji politiki v reparacijskem vprašanju in brez-pogojno pristane na izvrševanje v mirovni pogodbi sprejetih dolžnosti. Ta izid zadnjega poizkusa nemške veleburžuazije, da se odtegne plačevanju vojne odškodnine, pomeni zmago onih velesil v Evropi, ki hočejo mirnega razvoja sveta na podlagi mirovni pogodbe. Kakor Italija na Krfu, tako se je morala tudi Nemčija prepričati, da je zaman računala na interesna nasprotstva med zavezniki. Sicer se bo okoristila s kapitulacijo Nemčije najbolj francoska veleburžuazija, vendar pa pomeni kapitulacija nemških kapitalističnih vlastodržcev tudi kapitulacijo pred enotno fronto celoga sveta, ki hoče, da se v mednarodnem življenju spoštujejo pogodbe. Danes priznava tudi nemški listi, da Nemčije ni silila k odporu proti izvršitvi reparacij gospodarska nemožnost, ampak politična špekulacija. To se je Nemčiji izplačalo tako, da se je prvotnemu vojaškemu porazu pridružil zdaj še drug gospodarski poraz, ki ni nič lažji od prvega in ki je zahteval od nemškega naroda strašne nove žrtve, ki jih bodo preboleli še-le prihodnji rodovi. Za te žrtve je odgovoren nemški povojni velekapital, ki je pred letom dni brezobzirno vrgel vlado, ki je hotela voditi politiko izvrševanja reparacijskih obveznosti. Ako bi bila takrat Nemčija lojalno začela odplačevati svoje dolgove, bi si bila pridobila simpatije širom sveta, njeno gospodarstvo bi se bilo že mogočno uveljavilo in sadov bi bilo kolikor toliko deležno tudi nemško ljudstvo. Sedaj je Nemčija gospodarsko na tleh in namesto da bi se bile njene obveznosti vsled odplačil že znatno znižale, so po vojaških stroških Francije in Belgije le še strahovito narastle.

Kakor pa je prišlo spoznanje kasno, tako ni prišlo prekasno. Nemški narod se bo mogel s svojo visoko inteligenco in pa vstrajnostjo še vedno zopet dvigniti na prejšnjo stopnjo gospodarskega blagostanja in do politične moči, ki mu kot velepomembnemu kulturnemu narodu po vsej pravici gre. Treba je le, da se iskreno odnese k njej po svetovni nadvladi in se zadovolji s častno vlogo v zboru narodov, ki mu je ne bo mogel nihče odrekati.

Francija se sme svoje zmage po tako trdem boju in velikih žrtvah iskreno veseliti. Sedaj sme končno biti nasproti svojemu premaganemu nasprotniku tudi veliko dušna. Naj v svojem zmagooslavju ne pozabi, da se ima zanj zahvaliti vsemu civiliziranemu svetu, ki ji je v tiem odporu proti nemški vladi pustil svobodne roke, da z njo do konca obračuna. In razen tega je sreča — posebno vojaška in politična — opoteča. Tudi Francija ima sto razlogov, da ne hlepi po nadvladi v Evropi, ampak z drugimi narodi vred solidarno čuva in pospešuje pridobitve krščanske kulture, ki so ipak najvišje dobro stare Evrope.

S kapitulacijo Nemčije, to je, z opustitvijo pasivne resistance v Poruhju, pa reparacijsko vprašanje še daleč ni rešeno. To je stvar vseh zaveznikov, oziroma zadeva celokupne zadolžene Evrope. Zato bo povzročalo to vprašanje še velike težave, tembolj ker ga spremlja boj med Francijo in Anglijo za svetovno nadvlado.

V Nemčiji sami bo zdaj najbolj zanimiv odmev kapitulacije pred Francijo v notranjopolitičnem oziru.

Turčija zopet v Carigradu

Na temelju lozanske mirovne pogodbe so zapustili vsi inozemski uradi in vojaške čete Carigrad kakor tudi Dardanele; zdaj se je poslovlil tudi visoki komisar Anglije, general Harrington, ki je bil faktični gospodar mesta. Odsle so vse inozemske pošte in francoski policisti, v izpraznjenih vojašnicah pa se namesti I. turški armadni zbor. Inozemske zastave so snele in nad mestom plapolala zopet rdeči prapor s polumesečem.

S tem dejstvom so izsanjane sanje o ruskem Carigradu, o Carigradu kot prestolici grškega imperija in o Carigradu kot drugem angleškem Gibraltarju. Ruski Carigrad ni postal, ker je Anglija s tiho radostjo dočakala trenutek, ko je revolucija razbila v prah pravoslavno nacionalno carstvo in se odpovedala testamentu Petra Velikega, da naj bi na Hagiji Sofiji zableščal svetli križ. Izid svetovne vojne je potem Angliji dal priložnost, da se na »furtimaški« način pod videzom internacionalizacije polasti mesta, ki ga je bila s težkim srcem priznala Nikolaju II., ko ta še sanjal ni o tem, da mu bo sledil Lenin. Toda Anglija se te svoje osvojitve ni dolga veselila in ko je Kemal paša potol-

kel Grke, je bil Carigrad izgubljen za Anglijo, oziroma za antanto.

Carigrad baje ne postane več glavno mesto Turčije, toda njegov političen pomen bo slejkoprej velik. Saj bo v njem nastanjena komisija za morske ožine pod predsedstvom Vazaf paše; to je pa velepolitična korporacija. Tudi bo stacija za vojno mornarico, čeprav neznatno. Brez dvoma se bodo tudi niti balkanske politike pletle slejkoprej v Carigradu.

Turčija ima politične in trgovinske pogodbe z Rusijo, Anglijo, Ameriko, Francijo in Italijo. Ostale države skoro slede. Naša država bi tudi morala novi Turčiji posvetiti veliko pažnjo in skušati z njo navezati prijateljske stike. Turčija nam lahko veliko koristi in veliko škodi.

Politične vesti.

— »Jutro« vedoma in namenoma potvarja resnico. »Jutro« z dne 25. sept. trdi, da »klerikalci« n a k n a d n o rohnijo in besniijo proti kuluku. Iz poročil sej finančnega odbora meseca junija je razvidno, da sta v finančnem odboru v seji, ki je trajala preko 2. ure po polnoči ostro nastopila proti kuluku poslanec dr. Kulovec in Vlad. Pušenjak. Poslanec Vlad. Pušenjak je že takrat zagrozil, da ne bo drugo kazalo, kakor iti od vasi do vasi, ako se bo ta srednjeveška uredba spet upeljala in poudarjal, da ni oborožene sile, ki bi Slovence prisilila k temu, da delajo tlako. Ministra N. Uzunović in dr. M. Stojadinović, ki je prišel celo k poslancu Pušenjaku v njegovo klop, sta ga mirila in izjavila, da se kuluk ne bo tam izvajal, kjer ga ljudstvo ne želi. Kuluk se že izvaja v Bosni, bi se pri nas tudi, ako bi se poslanci Jugoslov. kluba tako odločno ne uprli uvedbi kuluka. »Jutro« svetujemo, da priobči govor demokratskega govornika g. dr. V. Veljkovića, da se doloži, kdo se je ob priliki razprave o dvanaestih meseca junija zavzemal za uvedbo kuluka.

— »Slovenski Narod«, ki je vzor politične značajnosti, se že pripravlja na odhod svojega oboževanega Pašića. Komu bo zdaj slavo pel? Pašić mu je bil vrhunec vseh političnih čednosti, največji državnik Evrope, njegova notranja in zunanja politika nepogrešljiva. Kaj bo ubogi »Slovenski Narod« počel brez Pašića? Toda glasilo narodnonapredne stranke se je že potolažilo. Naslednik Pašiću bo baje gospod Ljuba Jovanović. In »Narode« je takoj sklenil svojo sodbo, da je Ljuba Jovanović eden največjih državnikov in da bo prav gotovo na svojem mestu kot ministrski predsednik. Kdor je na vladi, vsak je po »Slovenskem Narodu« na svojem mestu. Da je le navrh, »Narode« mu vihti svojo kadilnico. Pašić je bil centralist, »Narode« je ležal pred njim na trebuhu; Jovanović bo morda za sporazum s Hrvati na podlagi avtonomije, »Narode« mu bo ploskal. Za Jovanovičem pride mogoče Joca Pandelić iz Mitrovice, ki sploh ne bo imel nobenega programa, »Narode« ga bo koval v zvezde. Samo da je ministrski predsednik in nosi zlate porte. Če bo pa prihodnji šef vlade nosil celo zlate epotele in sabljo, bo »Narode« od navdušenja kar zmorl.

— Plemenski egoizem očita Hrvatom in Slovincem belgrajska »Samouprava«, ki v svoji polemiki proti »Obzoru« piše med drugim: »Skrb za hrvatske in slovenske plemenske interese je popolnoma potisnila v ozadje skrb za državo in državno moč. Blokaški Hrvati in Slovenci našega stališča nočejo razumeti in ga nočejo sprejeti. Oni ne morejo razumeti, da mora biti skrb za državo važnejša kakor pa skrb za plemenske ali pokrajinske interese. In ker je njihov plemenski egoizem jačji kakor njihovo razumevanje za skupno državo, zato se trudijo z vso silo, da našemu javnemu delovanju podtaknejo plemenske namene. Mi pa se bomo pobrigali, da v tem ne bodo uspešni.« — »Samouprava« našega boja očividno ne razume. Boj za avtonomijo Slovenije ni boj proti državi, ampak naravnost boj z državo, ker država, ki sestoji iz zgodovinsko tako različnih delov kot naša, ne more uspeti, če se le en sam njen del ne počuti zadovoljnega v njej. Nikakor pa mi ne moremo pristati na zamenjavanje države in državnih interesov z interesi radikalne stranke in če bi »Samouprava« to vprašanje enkrat pošteno obrazložila svojim srbskim bralcem, bi si pridobila res veliko za slugo za državo, mnogo večjo kakor pa s svojimi opazkami o plemenskem egoizmu Hrvatov in Slovincem, ko je vendar danes celemu svetu jasno, kje je največji egoizem doma.

— Migljaj kranjski radikaliji po nemški milosti. Novosadski »D. Volksblatt« priobčuje dopis iz Ljubljane, ki znači migljaj s palico na naslov kranjske radikalije. Tako-le jo radikalcem odbusi dopisnik: »Od začetka tekočega leta izdaja Radikalna stranka za slovensko ozemlje v Ljubljani list »Jutranje Novosti«. Dasi so radikali ob parlamentarnih volitvah meseca marca tekočega leta računali na volivno podporo Nemcev ter je v kočevski deželici, kjer ni bilo nobenega upanja,

da bi prodir lasten nemški kandidat, dejansko dobila radikalna lista nad 1500 nemških glasov, se ta list na najzagriznejši način zaletava v Nemce. — — — Ne verjamemo, da list s tem opravlja zaslužno delo za radikalno stranko, ker je izključeno, da bi Nemci na Kranjskem, posebnost oni v Kočevju, še kdaj glasovali za kakoga radikalnega kandidata, ako jih bo radikalno glavno glasilo v Ljubljani vsak dan na sramoten način žalilo v njihovem narodnem čustvovanju. — Ko je dopisnik tako zagrozil kranjskim radikalcem, je ob koncu apostrofiral tudi radikalne voditelje v Belgradu, da se to ne strinja z njihovimi izjavami nasproti Nemcem. Torej — roke na klop. »Jutranje Novosti« in dolgi jezik za zobel Sicer pa politično lojalnost od radikalov ni bilo smeti pričakovati. To bi bili Nemci že lahko vedeli.

— Ukrajinci v Vzhodni Galiciji. Predsednik ukrajinskega narodnega sveta za Vzhodno Galicijo dr. Petrusiewicz je odpisal na Društvo narodov spomenico, v kateri protestira proti dodelitvi ukrajinske vzhodne Galicije k poljski državi in zahteva revizijo dotičnega sklepa veleposlaniške konference.

Dnevne novice.

— Glede nenadne vpokojitve slovenskih orožniških podporočnikov je osebno posredoval poslanec Škulj pri generalu žandarmerije. Poslanec je poudaril, da so vpokojeni podporočniki baš oni, ki so si posebno ob prevratu stekli veliko zaslug za vzdržanje reda. Ravno vsled njihove marljivosti so bili imenovani za častnike, a za plačilo so zdaj čez noč vrženi na cesto. Poslanec je zahteval reaktiviranje vsaj za par let, da bodo deležni večje penzije, dokler se pa to ne uredi, naj se jim takoj nakaže pokojnina. General je pristal na to, da se jim takoj nakaže penzija in izdal takojšen odlok. Proti trditvi poslanca, da je penzioniral predvsem slovenske častnike, pa je general izjavil, da je upokojil vse podporočnike, ki so nad 52 let stari. Na ponovni pritisk se je general končno vdal, da pristane na reaktiviranje v svrhu višje penzije, če na isto pristane vojni minister in vlada. Zadeva se je takoj začela obravnavati pri vojnem ministru in vladi.

— »Strogo zaupno.« Marsikateri uradnik oddelka za socialno politiko ni mogel od skrbi zatisniti očesa po zadnjem obisku načelnika belgrajskega ministrstva Nikolića, ki si je izvolil ogledati naš Bled in veliki semenj in mimogrede še uradniške glave socialnega oddelka. Pozabljen je bil že skoraj ta obisk, ko se spomni drugi načelnik Protić ter kar brzojavno treh dneh zahteva listo uradnikov, ki naj se »bacio na polje«. Ta lista se je sestavljala z mrzlično naglico in velikansko tajnostjo. Pod Goršičem deluje namreč že od nekdaj poseben tajni odsek, obstoječ iz dveh članov, t. j. njega in njegovega edinega zaupnika, svoječasno znanega prevajalca ustave sovjetske republike. Goršič je skuhal listo, tajni šef ji je dal pravo obliko, gospod veliki župan jo je sankcioniral. Do tu ni bila tajnost v nevarnosti. Pri vsej učenosti pa žalibože nihče od teh gospodov ni večak na pisalnem stroju, a za Belgrad mora biti stvar lepo stipkana na dostojnem papirju. Pri oddelku ni moči, ki bi ji Goršič zaupal, zato je moral nesti listo v nek drug urad v tipkanje, stipkano robo pa je potem gospod tajni šef utaknil lastnorčno v kuverto in kuverto zalepil s svojo lastno slino. Le naslov je zaupal domačim močem. Zgrazati se mora že vsak ob takim postopanju. Ali smo morda vsi okuženi? In kaj se to pravi tajnost, če gre za eksistenco stoterih? Pošten šef bi objavil, koga je predlagal in bi se opravičil, zakaj je moral to storiti. Ima že slabo vest, da se poslužuje takih potov! Kaj bo, če bo moral kedaj on, ki ima številno rodbino in nepreskrbljene otroke, tudi na polje? Lista kmalu ne bo več tajna za nas in tedaj spregovorimo.

— Politična morala. Več kot dva tedna sta pretekla, odkar smo na podlagi službenih dopisov dr. Žerjava na Dravsko divizijo in Vojnega ministra l. 1919. dokazali, da je on predlagal premostitev vseh slovenskih orožniških častnikov v Makedonijo in denunciral vojnemu ministru službeno vse slovenske častnike kot nezanesljive. Mož na to molči kot grob in ne da od sebe niti ene izjave, pač pa »Jutro« brez vsakega najmanjšega protidokaza trdi, da so »Slovenčevci« citati laž. To je pač izvanredna predrznost. Mi smo slovensko citirali Žerjavove besede, navedli datum in akt ter pristojno mesto, kamor jih je mož s svojim lastnorčnim podpisom poslal. Akti se še danes nahajajo na pristojnem mestu, naši informatorji so jih sami v rokah imeli, vojni minister je dotični akt več osebam sam pokazal, pa »Jutro« upa še tajiti Krivec molči, njegov organ pa taji. Čisto po balkanski!

— Poučen izlet v Benetke in Padova. Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi za svoje člane poučen izlet v Benetke in Padova. Odhod iz Ljubljane četrtek, dne 4. oktobra zjutraj, bivanje v Benetkah tri in pol dneva, pol dneva

Padovi, povratek v Ljubljano v ponedeljek, dne 8. oktobra ob polnoči. V Benetkah in Padovi strokovno vodstvo. Italijanska legacija je dovolila udeležencem tega izleta brezplačen visum. Voznina (tretji razred) od Postojne in nazaj do Postojne ter oskrba v Benetkah (stanovanje in hrana) bo stala do 300 (tristo) lir. Kdor se želi izleta udeležiti, se mu je zgledati najkasneje do torka, dne 2. okt., do 11. ure dopoldne v umetnostno-zgodovinskem seminarju univerze v Ljubljani ter oddati tamkaj potni list z že izstavljenim jugoslovanskim visumom in plačati v družbene namene 100 Din. Italijanski visum preskrbi vodstvo izleta. Število udeležencev je omejeno.

— Višjemu šolskemu svetu v vednost, če še ne ve. Nemci imajo v Ljubljani za okroglo 70 otrok petrazrednico, v Prekmurju so dvorazrednice s 400 otroki. 25 tisoč Slovencev na Koroškem je pa brez šole. Heil!

— Vsem onim, ki se mislijo vpisati v gimskem semestru 1923-24 na filozofsko fakulteto v Ljubljani, v vednost. Ker imamo v Jugoslaviji 4 filozofske fakultete in ker je prejele frekvenco samo na filozofski fakulteti v Beogradu v preteklem šolskem letu okoli 2000 slušateljev, je odločno odsvetovano vsako vpisovanje! Ze sedanji malostevilni absolventi ljubljanske filozofske fakultete ne dobijo včasih mesta v celi Jugoslaviji. (Prošnje absolviranih filozofov iz Beograda namreč preplavljajo našo državo.) Tembolj pa je izključena namestitve za prihodnje leto. Znanost radi znanosti študirati, pa je usojeno le malokateremu. Vse one vesti o pomanjkanju katekole stroke nimajo realne podlage. Ali ni toraj brezprimerna škoda na času in denarju, študirati stroko, ki ne nudi nikake eksistenčne možnosti? — Absolvirani filozofi.

— Glede neenakih provizij od prodaje poštinih znamk v Srbiji in v prečanskih pokrajinah je poslanec Škulj interpeliral ministra pošte. Po dosedanji praksi namreč v prečanskih pokrajinah dobivajo prodajalci za 3 odstotke manj provizije nego oni v Srbiji. Minister je odgovoril, da hoče prodajalcem v prečanskih pokrajinah povišati provizijo na isto višino kot onim v Srbiji in Črni gori.

— Volitve v stalni zdravstveni svet pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Z ozirom na vprašanja zdravnikov OUZD glede volitev v stalni zdravstveni svet pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu odbor veze blagajničnih zdravnikov razglasa, da je predsednik predložil kandidato listo rednih članov in namestnikov s splošnimi pogoji. Istočasno je bila predložena prošnja, da se za te volitve določi nov rok. Isto so storiли zagrebški zdravniki. Slovenski in hrvatski zdravniki nameravajo predložiti skupno kandidato listo.

— 25 letnica mašinstva obhaja jutri, 30. t. m. ob 8. uri dopoldne v škofjeloški kapucinski cerkvi ondotni gvardijan preč. Oton Kocjan. Njegovi prijatelji in znanci to- in onstran meje mu žele tem povodom: Ad multos annos!

— Javni nameštenci! Zelo nestrpno smo pričakovali nove službene pragmatike. Čakali smo jo in končno vendar dočakali. Pragmatika je že uveljavljena, toda naš bedni položaj ostane isti, kakor doslej. Država, naša delodajalka, noče in nima volje nam pomagati. Ne preostaja nam drugo, kakor da sežemo krepko po samopomoči ter se organiziramo v dobro in močno organizacijo. Te nam pa ne bode treba šele ustanavljati, ker imamo že ustanovljeno jako dobro organizacijo in sicer: »Strokovno zvezo javnih nameštencev«. Strokovna zveza javnih nameštencev ima program ne samo organizirati, temveč nuditi tudi pomoč članom v času bolezni. Vsi člani naše zveze in njih družine dobe zdravnik in zdravila po znatno nižini ceni. Poleg tega pa tudi denarno podporo. Ker je naše stanje res obupno in posameznik ni kos premagati vse ovire in doseči zaželenih uspehov, zato je v interesu vsakega uslužbenca, da čim prej pristopi k naši organizaciji. Tovariši javni nameštenci! Pristopite polnoštevilno, da bomo združeni v boj za naše pravice! Le ložno skupno delo nam prinese gotovih uspehov.

— Vpisovanje na Kr. visoki šoli za trgovino in promet v Zagrebu. Vpisovanje v zimski semester kr. visoke šole za trgovino in promet v Zagrebu se začne 1. oktobra in traja do 14. oktobra 1923. Naknadno vpisovanje do vključno 15. novembra dovoljuje na predlog profesorjskega sveta Oddelek za prosveto in vere v Zagrebu radevolje. Prošnje za naknadni vpis, ki so dobro obrazložene in kolektivne je treba nasloviti Pokrajinski upravi, odd. za prosveto in vere v Zagrebu in poslati profesorjskemu svetu. Vpisuje se osebno pri dekani kr. visoke šole za trgovino in promet, kateremu se mora pokazati v originalu maturitetno spričevalo gimnazije, realke ali realne gimnazije, oziroma spričevalo o dovršenem trg. akademiji ali enoletnem abit. tečaju na trg. akademiji. — Jug. katol. akademsko društvo »Danica« v Zagrebu, Guduličeva ulica 34.

— Dalmatinsko finančno odvetništvo. Seždej finančnega odvetništva za Dalmacijo je odredbi finančnega ministrstva premeščen

iz Dubrovnika v Split. Zato so v zadevah erarja in fondov pristojna splitska sodišča.

— Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca oktobra sledeča predavanja: V nedeljo dne 7. oktobra: Velike Leše ob Krki, o jesenski pravi zemlje, Jereb. Rateče, o ovčarstvu in mlekarstvu, Peve. Talčji vrh, o vinarstvu, Konda. Svečina, o jesenski pripravi zemlje, Štrekelj. Spitalič, okr. Konjice, o kletarstvu, Stamberger. Benica, Prekmurje, o kmetijstvu, Pavlica. — V nedeljo dne 14. oktobra: Dole pri Litiji, predp., o izboljšanju kmetijstva, Jereb. 2. Poljsnik nad Litijo, pop., o izboljšanju kmetijstva, Jereb. Ambrus, o kmetijstvu, Kafol. Cerklje. okr. Krško, o kletarstvu, Ambrus. Škofjan, predp., o vzreji molzne krave, Peve. Smarjeta pop., o vzreji molzne krave, Peve. Drašiči, o vinarstvu, Konda. Staritrg, okr. Logatec, o gnojenju, Zdošek. Koprivna na Koroškem, o živinoreji, Wernig. Fram, o izboljšanju kmetijstva, Štrekelj. Zibika, o kletarstvu, Stamberger. Sakatovci, Prekmurje, o odbiri semena, Pavlica.

— Zahvala. Podpisani upravni odbor deške in dekliške mešanske šole v Trzinu izreka vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je šolska slavnost v dneih 15. in 16. IX. v vsakem oziru, bodisi moralnem ali gmojem, tako sijajno obnesla, svojo najsrdečjšo zahvalo. Našteti bi hotel imena, toda ime se pozabi, dobro dejanje pa ostane. Zato še enkrat vsem: Srčna hvala! — Trzin, 27. septembra 1923. Za upravni odbor: Franc Jerman I. r.

— Erjavčeva kočna na Vršču nad Kranjsko goro ostane do nadaljnjega še odprta. Ker je ravno sedaj v jeseni poset gorá najlepši in ker je večina planinskih koč že zatvorjenih, se topla priporoča turistom poset te kočne. Koča leži na eni najlepših razglednih točk naših Julijskih Alp in je dostop zelo lahek. Zatvoritev koč se bo turistom pravočasno naznanila.

— Preosnova pouka v ženskih ročnih delih na avstrijskih šolah. Avstrijski naučni minister je odredil, da bo poslej na dekliških srednjih šolah, in sicer v 4 spodnjih razredih, pouk v praktičnem šivanju obvezen predmet. Za pouk v šivanju sta določeni dve uri na teden. Cilj pouka mora biti, da se vsaka učenka priuči samostojnemu krojenju in šivanju enostavnega perila in obleke, kakor tudi krpjanju. Poleg šivanja se bodo dekleta učila tudi kvačkanja, pletenja in vezenja, a le toliko, kolikor je neobhodno potrebno, da se dekle spozna v teh delih. Umetna dela so naložno izključena, dovoliti se smejo le izjemoma katerikoli pod pogojem, da učenka izvrši celo delo popolnoma samostojno, po svojih lastnih načrtih. S tem je v raznih nepotrebnih in razkošnih ročnih delih v dekliških šolah prilično omejeno, kar je vsekakor zdravo. Pouk v ženskih ročnih delih po šolah tudi pri nas kriči po praktični preosnovi.

— Redukcija avstrijske armade. Z ozirom na varčnost, ki jo nalaga Avstriji generalni komisar Društva narodov, bodo znižali stanje avstrijske armade za polovico in tako prihranili državni blagajni lepe milijarde.

— Vso čast gospodinjam, ki zahtevajo odločno pri trgovcu domači izdelek »PEKATETE«. So najceneje, ker se zelo nakuhajo.

— Gospodinska šola »Mladike« v Ljubljani. Zaradi nastalih težkoč je vpisovanje v gospodinsko šolo »Mladike« šele v ponedeljek, dne 3. oktobra ob 9. uri. V tork zjutraj je reden pouk. Gojenke, ki namerjajo stanovati v internatu, naj prinese s seboj posteljno odejo, rjuhe, blazino, jedilni pribor in 3 priče.

— Tobačna tovarna v Ljubljani bo prodala na uštemni dražbi dne 22. oktobra t. l. 4000 kg kartona od »Mirjam« cigaret. Pogoji dražbe so objavljeni v »Službenih Novinah« in »Uradnem listu« ter so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne. 5983

Primorske novice.

p Evharistični shod v Biljani. Dne 23. t. m. so imeli za Kraševci in Vipavci svoj evharistični shod tudi Brici, in sicer v Biljani. Shod je uspel v vsakem pogledu ravno tako sijajno kot prejšnja dva; tud itu ga je osebno vodil knez nadškof dr. Sedej. Te verske prireditve so našemu ljudstvu kakor blagodejen dež na izsušeno zemljo.

p Tudi sodniki morajo na cesto! Italijani, ki so doslej izgnali iz novih pokrajin že večino inteligence, ki dela med ljudstvom, posebno duhovnike in učitelje, stegajo sedaj roko tudi proti sodnikom neitalijanske narodnosti. Izšel je kraljev odlok, katerega 68. člen se glasi: »Do 31. decembra 1923 se odpuste iz službe sodniki vseh činov, ki prihajajo iz bivše avstrijske uprave in se valed bolezni, valed nesposobnosti, valed nezadostnega znanja italijanskega jezika, valed malega uspeha pri delu ali iz drugih razlogov spoznajo kot nesposobni, da dobro opravljajo svojo službo. Njih pokojninsko razmerje se uredi po določitih kraljevega dekreta iz l. 1923.« Člen 65. pa določa: »Proti ukrepom, ki se izvršijo po čl. 61. in 63. se ne more vložiti pritožba ne upravnim ne sodnim potom.« S tem je usoda neitalijanskih sodnikov v Julijski Krajini zapečatena. Pravica bo poslej za naše ljudi tudi na sodiščih redko sejana.

p Nedostojna igra z ljudstvom. Minulo nedeljo je bila v Richemberku napovedana velika slovenska mladinska prireditev. Prireditelji so svoj namen pravočasno naznanili pristojni oblasti in ji predložili program. Do-

bili so zagotovili, da se prireditve brez vseh ovir dovoli. To svoje slovesno zagotovilo je pa goriška podprefektura snedla in v zadnjem hipu slavnost prepovedala. Na tisoče ljudi, ki so prihitali na prireditve, je moralo brez uspeha nazaj domov. Razume se, da je tamkaj šnje zavedno ljudstvo valed takega postopanja oblasti ogorčeno in temu ogorčenju daje »Goriška Straža« v odločnem uvodniku duška. Tako ravnanje je velikega naroda, kakor se smatra italijanski, zares nevredno.

Naprednemu ženstvu.

Naivnost je velika napaka. Bile smo naivne dovolj, da smo verjele Vašim ponovnim zatrdilom, kako mnogo Vam je na tem ležeče, da delujemo skupno. Pripravljala sem zlasti jaz pot za skupno akcijo, in naša Zveza, ki ni vstopila v Savez, novoustanovljeni feministični alijansi ni bila nenaklonjena.

Mani je šlo v nedeljo za nekaj velikega in zato sem se odzvala vabilu. Čakala sem z odgovorom na notice v naprednem časopisu, ker sem mislila, da se bo našla med Vami žena, ki jih bo kot neistinite in pristransko prikrojene popravila. Ker se to ni zgodilo, naj ugotovim sledeče: Če Vam je zasvožen moj glas, naj bi Vam bila dobrodošla moja odkritost. Moji predlogi Vas niso mogli žaliti, ker so bili pogojni: »Če hočete skupno delovanje, potem ugotovite temelje, ki nam poti do Vas ne bodo že vnapraj zajezili.« Dala sem nasvete, stavila vprašanja, ne ker sem baje neinformirana, ampak ker se Vaše mnenje tolikrat spreminja. Odkar Vaše društvo poznam, ste preletele že razne faze razumevanja ženskega vprašanja in človek se nekoč vpraša, katero da je Vaše trenutno stališče. Saj še ni dolgo tega, ko ste se n. pr. z malimi izjemami izrekli proti ženski volilni pravici, ker da žensktvo za to plat življenja še ni zrelo. Zrele pa ste postale takoj, ko ste zvedele, da hočete volilno pravico tudi Srbkinje. Iz ust katoliškega ženstva, ki se že leta in leta bojuje za izenačenje pravic, Vam je bila ta želja zoprna in neizvedljiva; želja nekaj Srbkinj Vam je bila blagovest, ki se jini bilo moči upreti! In vse naše ženstvo je kar od početka zahtevalo splošno žensko volilno pravico; Srbkinje pa so deloma še danes proti tej pravici in mnogo mlajših inteligentk je bilo še nedavno mnenja, da se prične politična zrelost žensk šele pri gimnazijski maturi! — Isto je v vprašanjem prostitucije: Vaše oficelne izjave mi niso garancija za uspešen boj proti tej sramoti naroda, dokler imajo ženske še to zasebno mnenje, da je prostitucija — potrebna. Vaši članki so lapi in Vaši govori izbrani, toda človek nikdar ne ve, koliko Vaših lastnih pristašic se z njimi strinja.

Kako odveč je bila Vaša tožba in Vaša užaljenost, ker prejšnje krščansko žensko društvo ni pristopilo k Savezu, je pokazal Vaš nedeljski a p l a v z, ko je besneča Srbkinja izdala vse sovraštvo do katoliških organizacij in je nas obmetavala s staro »klerikalijo«. Izjavile ste se pozneje o tej govornici, da je napravila še povsod škandal, kjerkoli je nastopila in daga je napravila tudi tukaj; meni pa ste dale zadoščenje, ko Vas je lastna pristašica opozorila na to, da se je zgodila nekorektnost.

Časopisi pa so poročali drugače in Vam ni bilo na tem, da napišete resnico.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1923.

Dr. Angela Piškernik.

Štajerske novice.

š Mlinski požar. V sredo, dne 26. t. m., okoli pol 10. ure dopoldne je v velikem Scherbaumovem mlinu v Bistrici pri Mariboru izbruhnil ogenj. Požar je nastal na podstrešju. Bistriška požarna bramba je bila takoj na mestu in je takoj stopila v akcijo. Najprvo so začeli gasiti z Minimax-aparati, nato pa z brizgalno in so tako po polurnem težkem naporu delu ogenj zadušili. Edina sreča je bila ta, da so nastali požar pravočasno opazili in da se je vnel po dnevu, ker v nasprotnem slučaju bi čisto gotovo popolnoma pogorel mlin, v katerem so bile precejšnje zaloge žita. Ogenj se je razlezel samo v podstrešju ter se je tudi tam pogasil, tako da se ni razširil na druge kraje trnadstropnega poslopja. Mariborska požarna bramba je bila tudi avizirana, a ni stopila v akcijo, ker se je ogenj preje zadušil.

š Obesila se je v terek, dne 25. t. mes., 47letna Matilda Goričan, posestnica v Lajtersbergu pri Mariboru. Vzrok samoumora je neznan.

š Nezgoda. Iz Maribora se nam poroča: V terek zvačer okoli 6. ure je neki železničar (avstrijski), ki je spremljal dunajski vlak, tako nesrečno padel z njega, da je dobil težke notranje poškodbe. Rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč in ga prepeljal v mariborsko bolnišnico.

š Smrtina nesreča. Avgust Razboršek, zaposlen v žagi g. Količa v Limbušu pri Mariboru je v terek zvečer okoli pol 8. ure prišel vled nepazljivosti tako nesrečno med parno napravo, da je dobil težke notranje in zunanje poškodbe. Ko je dospel rešilni oddelek, je bil nesrečnež že mrtev.

š Veliko goljufijo je izvršil v Celju Franc Kralj, ki je ogoljufal tri celjske trgovce za 34.706 dinarjev ter pobegnil v Avstrijo.

š Velika tatvina. Posesniku Franc Kranjcu v Sv. Rupertu v Slov. Goricah so do sedaj

neznani tatovi pokradli iz zaprte omare razne zlatnine in srebrnine v vrednosti 20.000 K. Pred nakupom ukradenih stvari se svari.

š Nalezljive bolezni so se pojavile v mestu Maribor in okolici, med temi so: tifus, škrlatica, griza in še druge. Vsled tega, je tudi mariborska bolnica popolnoma natlačena.

š Samoumor. Iz Prevalj se nam poroča: Soproga obratovodja tamošnje elektrarne je začetkom tega meseca izvršila samoumor. Našli so jo mrtvo v tamošnjem ribniku. Vzrok samoumora dosedaj ni znan. Zapustila je šest nepreskrbljenih otrok.

Gospodarstvo.

Zadnji srednjeevropski veleselj.

Te dni se vrši v Frankfurtu na Nemškem zadnji letošnji veliki sejem v Srednji Evropi; od 23. do 29. septembra. Kljub temu, da se je veleselj v Lipskem slabo obnesel, se je prijavilo v Frankfurt vendar toliko razstavljalcev, da so jih morali precej odkloniti. Splošno je glede veleseljev imel Frankfurt doslej srečo. Dosti si obetajo od kupčij z inozemstvom; Švica, Holandija in tudi Italija so do sedaj zmeraj dosti nakupile. Vsekakor bo zanimiva ugotovitev, v koliko bodo zamotane razmere nemškega denarstva slabo vplivale. Holandska trgovska zbornica v Frankfurtu pravi, da pomeni nemška denarna politika veliko nevarnost za nemško gospodarstvo sploh. »Kakor hitro bo nemška marka stabilizirana — oziroma novi nemški denar —, bo nastopil za nemško industrijo čas brezposelnosti; svetovni trg ne bo mogel prevzeti izdelkov narasle nemške produkcije, posebno tedaj ne, če bodo nemške cene prišle na višino svetovnega trga ali pa jo celo prekoračile.« Ze na zadnjem veleselju v Frankfurtu je inozemstvo manj naročevalo kakor prej; med tem so se pa razmere še poslabšale, tako da na prodajo v inozemstvo skoraj ni upati. Velike trdke tudi nič posebnega ne pričakujejo in jih tudi negativen zaključek ne bo razviral.

Poleg tekstilnega sejma igra prvo vlogo druga panoga frankfurtskega veleselja: usnje in čevlji. Velika dvorana strojev za izdelavo čevljev je letos prvič uporabljena. Poseben znak daje veleselju šele eno leto stara »hiša tehnik«, za koje vsestransko popolno izvršitev so se prav posebno potrudili. Postavili so celo velikanske žerjave v največji izmeri, tako da lahko predstavljajo najtežje stroje.

Kakor v Lipskem, so razstavili tudi tu Rusi svoje produkte. Sploh opažamo tesno zvezo med Rusijo in tema dvema tržiščema. Sovjetski vladi je veliko na tem, da pride s pridolki ruske zemlje na svetovni trg. Predvsem so razstavili surovine, kakor tudi mnogovrstne kože, žimo, ščetine, čreva, konopljo, lan, tobak, perje i puh; pa tudi kemikalije, zdravilna zelišča, pepel in žgano smolo. V drugem oddelku se predstavlja ruska ljudska umetnost in pa ruska domača obrt. Rusom so dali na veleselju častno mesto. Gotovo je, da bo ruska razstava zbudila tudi v Frankfurtu dosti zanimanja. Med nemškimi industrijci jih je prav veliko takih, ki že danes računajo z Rusijo kot pokrajino za prodajo nemških izdelkov. Prav sedaj je tudi v Moskvi velika razstava poljedelskih in industrijskih produktov, in Nemčija je tam lepo zastopana. Beremo imena starih znanih tvrdk, tako Daimler Krupp, Mercedes, Siemens Schuckert itd. Poznavalci ruskih razmer, ki niso tako optimistični, kakor je ruska vlada, trdijo sicer, da je še daleč oni čas, ko bo prišla Rusija za Nemčijo kot nakupovalna dežela resno v poštev. To gotovo tudi razstavljalci vedo, a gledajo naprej preko bližnje prihodnosti in računajo s sigurnim razojem na boljše. Ves svet pa tudi ve, da bo boljša gospodarska prihodnost odvisna od bodoče politične konstelacije. Obe vprašanji gresta vstřic z roko v roki in sta v tesni zvezi drugo z drugim.

Prireditve a la Frankfurtski veleselj ugaljajo pot do poznejšega obsežnejšega udejstvovanja na gospodarskem polju.

* * *

g Žitni trg. Na zagrebški blagovni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 350—360, koruza 270—295, oves 245, pšenična moka 570 Din.

g Devizni trg. Na včerajšnji sklepni curski borzi je padel dinar od 6.60 na 6.50. V Zagrebu so tuje devize in valute poskočile. Blaga je bilo malo. Tendence čvrsta.

g Produkcija bombaža v Jugoslaviji. Letos smo producirali v naši državi na 767 ha in sicer v tikreškem okrožju v Macedoniji 1414 met. stotov bombaža. Vse makedonske nižave so izredno prikladne za gojitev te kulture.

g Stanje papirnatega denarja na Ogrskem. Mažarska se je sumljivo pričela potapljati v papirnatem denarju. V tretjem tednu septembra se je stanje papirnatega denarja zopet pomnožilo, in sicer za 50 milijard o. kron, in znaša danes 527 milijard o. kron.

g Zunanja trgovina Češkoslovaške. Letos v avgustu izkazuje češkoslovaška trgovska bilanca aktivum od 181 milijonov č. K nasproti 265 milijonom v juliju 1923. Celokupen aktivum češkoslovaške zunanje trgovine v prvih osmih mesecih znaša 1985 milijonov č. K.

g Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški izkazuje v tretjem tednu septembra 3.913.000.000 č. K in se je v enem tednu znižalo za 112 milijonov č. K.

g Kupčijske zveze z Argentino. Firme, katere se zanimajo za kupčijske zveze z Argentino, zlasti za les, železo in cement, dobijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled informacije o eksportnih možnostih in prilikah.

g Elektrifikacija železnice v Švici. Švicarski zvezni svet je dovolil kredit v znesku 60 milijonov frankov za elektrifikacijo švicarskih železnic.

g Draginja v Nemčiji. V primeri s predvojnimi cenami je življenje v Nemčiji danes okoli 80 milijonkrat dražje.

g Cene žitu na dunajski blagovni borzi so bile sledeče (za 1 kg): pšenica (domača) 3300—3400, jugoslovanska pšenica 3600—3700, rž 2525—2625, rž 2300—2500, koruza 2900, oves 2150—2250, beli fižol 5200—5400 a. K.

g Elektrifikacija Avstrije. Te dni je prešaval na Dunaju inž. dr. Karel o avstrijskih elektrarnah in je dokazal, da bo Avstrija v najkrajšem času pokrila sama 75% svojih potreb pogonske energije ter se tako osvobodila tuje odvisnosti glede uvoza premoga. Na ta način bo Avstrija letno prihranila 275 milijard a. K.

g Tržaška paroplovba. Kakor javlja paroplovna družba »Adria«, se prične s oktobrom redni paroplovni promet med Trstom in francoskimi, holandskimi, belgijskimi in angleškimi pristanišči.

g Cena svili. Na lyonskem trgu je bila cena svili sledeča: italijanska 325, sirijska 305 do 315, Sever 315 do 325, japonska 340—360, kitajska 350 do 370 francoskih frankov.

BORZA.

Zagreb, 28. septembra. (Sklep.) Berlin 0.000050—51, Italija 4.05—4.10, London 404 do 409, New York 88.25—89, Pariz 5.45—5.48, Praga 2.65—2.71, Dunaj 0.1240—0.1265, Curih 15.75—15.875, dolarji 87—88.

Curih, 28. septembra. (Izv.) Berlin 0.000003, Holandija 220.75, New York 561.50, London 25.80, Pariz 34.85, Praga 18.85, Pešta 0.03, Bukarešt 2.00, Beograd 6.50, Sofija 5.37, Varšava 0.0017, Dunaj 0.0079, š. krone 0.007950.

Ljubljanske novice.

Izredni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameštencev« se vrši danes v soboto 29. t. m. ob 20. uri v kleti I. delavskega konsumnega društva, Kongresni trg 2, s sledečim dnevnim redom: 1. Sprememba pravil. 2. Sprememba pravilnika. 3. Določitev strokovne članarine. 4. Slučajnosti. Prosimo vse člane, da se obnega zbora udeležite v kar največjem številu. — Načelnstvo.

Izredno koncerta, katerega priredi Čehoslovski komorni kvartet »Zikac« v dvorani hotela Union v sredo, dne 3. okt. t. l. ob 8. zvečer v dvorani hotela Union. 1. Ravell: Kvartet v F-duru. 2. Josip Suk: Kvartet op. 31. št. 2. 3. Beethoven: Kvartet v F-duru, op. 59 (Rasumowski). Vstopnice za ta koncert so v prodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu od ponedeljka, 1. oktobra dalje.

Iz Komorni kvartet »Zikac« v Ljubljani. Po preteku več kot 1 leta, oglaš se pri nas v Ljubljani zopet slavni »Zikovec« ter prirede tu v veliki dvorani hotela Union v sredo, dne 3. oktobra t. l. svoj komorni koncert, na katerem izvajajo 3 svetovnoznane kvartete, ki se vsi trije v Ljubljani prvič izvajajo na koncertnem odru. Naše občinstvo, katero je še vselej sprejelo »Zikovec« z vidnim veseljem, opozarjamo na ta koncert ter sporočamo, da bodo sedeži v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu v Ljubljani in sicer so sedeži po 25, 20, 18, 15, 12, 10, 8 in 6 Din. Predprodaja začne v ponedeljek, 1. oktobra.

Iz Pridite po knjige! V prostorih Slov. kršč. soc. zveze (Ljudski dom II.) se nahaja obširna ljudska knjižnica, ki izposoja knjige predvsem članom ljubljanskih prosvet in drugih kulturnih organizacij. Zaenkrat obsega knjižnica predvsem slovenska dela, leposlovna in poučna. Posluje za odrasle vsak ponedeljek in petek od 5. do 7. ure zvečer, za mladino pa vsak četrtek od 3. do 5. ure popoldne. Dobe se pa knjige tudi ob uradnih urah: vsak delavnik dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 3. do 5. ure. Izposojevalnina je zelo nizka. Poslužujte se knjižnice!

Iz Predsedstvo Slov. kršč. ženske zveze se je določilo sledeče: ga. drica Angela Piškernik, predsednica; ga. Terezija Košir in Marija Remec, podpredsednici; gdč. Meta Gostinčar, glavna tajnica, ga. Minka Logar in gdč. Pepca Tomažič, tajnici; ga. Poldka Dolenc, blagajničarka; gdč. Cilka Krek, blag. namestnica.

Iz Dobrodelna komisija Slov. kršč. ženske zveze se pristrčno zahvaljuje vsem onim, ki so ob priliki velicejma darovali prekrasno cvetje ali ji šli sicer na roko, tako da je akcija v prid bolnim in bednim najlepše uspela. Istočasno izreka zahvalo vsem gospam in gospodičnam za požrtvovalno razprodajo. Vsa pri nas velenjena ženska društva, ki imajo dobrodelni osek, naj to čimprej javijo Slov. kršč. ženski zvezi. — Terezija Košir, načelnica dobrodelne komisije.

Iz Šišensko prosvetno društvo priredi v nedeljo, 30. septembra ob 7. uri zvečer v samostanski dvorani sklopično predavanje. Predava gosp. kanonik Sušnik o astronomiji. Vstopnina za otroke 1 Din, za ostale pa 2 Din. Člani in prijatelji društva uljudno vabljeni. — Odbor.

Iz Tombola Zveze bivših salezijanskih gofencev. Dobitki: 1. kolo (moško ali žensko); 2. vagon premoga; 3. zaboj sladkorja; 4. vreča

moke; 5. blago za moško obleko; 6. blago za žensko obleko. V ponedeljek 1. oktobra zbiranje za gori imenovane dobitke. Tablice še vedno v razprodaji.

Iz Upravní odbor ljubljanske mestne elektrarne, plinarne in vodovoda je na svoji seji dne 27. t. m. sklenil, da se vsem odjemalcem, ki tekom enega meseca po prejemu računa taistaga ne poravnajo, računajo 16% zamudne obresti. — Sklep upravnega odbora moremo samo pozdravljati, ker pri sedanjih 6% zamudnih obrestih so posebno gospodarsko močni sloji odlagali s plačilom računov po več mesecev, ker jim je v tekočem računu znašalo obrestovanje njihovega kapitala najmanj 8%; imeli so torej le dobiček, če niso plačali računov in so naložili denar v bankah. Red se pa mora napraviti povsod. Občinska podjetja niso zato tukaj, da bi posamezniki na tak način iskali pri njih profita!

Iz Narodno gledališče (opera in drama) v Ljubljani je na upravni odbor mestne elektrarne v Ljubljani naslovilo prošnjo, naj se cena električnemu toku zniža od dosedanjih 8 Din na kilovatsko uro na znesek, katerega je gledališče plačevalo pred zvišanjem cen električnemu toku v Ljubljani. Upravni odbor je na svoji seji dne 27. t. m. o tej prošnji razpravljal ter na predlog obč. svetnika Čelčnika (Zveza delovnega ljudstva) soglasno sklenil, staviti občinskemu svetu naslednji predlog: »Cena električnemu toku v Narodnem gledališču se zniža od 8 na 4 Din za kilovatt. uro pod pogojem, da se uprava Narodnega gledališča v Ljubljani zaveže napraviti občini, da vsakih 14 dni priredi po eno gledališko predstavo v dramskem in opernem gledališču za delavstvo in uradništvo (menjaje) po polovični občinski ceni.« — Predlog upravnega odbora bo gledališču prihranil mesečno ca. 15.000 Din, ki jih bo utrpela občina. Stojimo na stališču, da naj občina podpira po možnosti vse kulturne institucije, posebno pa gledališče, vendar ob tej priliki pribijemo, da slavna radikalna vlada tudi to institucijo prav po mačehovski »podpira«, da se mora neprestano boriti s finančnimi težkočami. To je posledica centralizacije naše uprave, ki ubita vse, kar je prečanskega. Upravi gledališča pa moramo tudi povedati, da se je lansko leto premalo brigalo za delavske in uradniške predstave, na katere se sicer sklicuje, a so bile tako radke, da je boljše, če jih ne omenjamo. V operi smo jih sploh pogrešali. Naše gledališče bo vršilo svoje kulturno delo le tedaj, če pritegne tudi najširše ljudske sloje med obiskovalce, t. j. delavstvo in uradništvo.

Iz Kegljarski klub »Venček« pri Draščektu, Bohoričeva ulica 9, vabi vse dobre keglače, da se udeležijo keglaške tekme, ki se vrši od 30. septembra 10. ure dopoldne do 14. oktobra 1923. Dobitki so lepi, in sicer: K 2000, 1200, 800, 600, 400, 300, 200 v de. vrnici. Tudi tri damska darila v efektih so. Čisti dohodek namenjen slepcem. — Odbor.

Iz Naslov dvornega optika je podelil kralj Aleksander I. gospodu Karlu Jurmanu, optiku v Ljubljani.

Iz Predzren vsem. Dne 28. septembra ob eni zjutraj se je splazil skozi okno v Kolizejski ulici št. 12 tat v sobo, v kateri stanuje pri g. sodnem nadsvetniku pl. Levičniku gospod inženjer Franc Sevnik. Vlomilec je ukradel gospodu Sevniku srebrno 3200 K vredno uro z monogramom S. F., 4000 K vredno zlato žensko verižico, rjavo listnico, v kateri je bilo 1800 K denarja in sive, ponošene 400 K vredne hlače. Iz sobe gospoda inženjerja se je vlomilec splazil skozi kopalnico v shrambo, kjer je ukradel nekaj kruha in spil nekaj mleka. V predsobi je predrež odesel g. nadsvetniku pl. Levičniku siv klobuk in palico. Po izvršenem vladu je vlomilec izginil brez sledu.

Iz Kolo je bilo ukraden kolarju Francu Petkovsku. Vredno je 13.000 kron. — 4800 kron vredno kolo je bilo ukraden kurjaču Francu Lotriču. Iz Ogletej se v izlozih oblačilne industrije A. Kunc. Ljubljana, Gosposka ulica 7, najnovejše raglane, njih nedosežno lepi kroji in nizke cene pri izvršnem blagu. 6130

Cerkveni vestnik.

c Pastoralna konferenca za radovljiško dekanijo se vrši v sredo, dne 3. oktobra popoldne ob 2. v Radovljici.

c II. Vnanja Marijina kongregacija gopodiščen pri št. uršulinkah v Ljubljani naznanja svojim članicam, da je danes popoldne ob 2. uri mesečni shod. Pridite vse.

c Cerkve sv. Jožefa. V nedeljo, 30. t. m. ob šestih zvečer verskosocialen govor o zasedbi lastniški pravi.

Učiteljski vestnik.

Odborova seja »Slovanske zveze« bo v nedeljo ob 10. uri dopoldne v tajništvo.

Podružnica Slovanske zveze za novomeški in črnemški okraj ima svoje zborovanje v torek, 2. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Novem mestu. Pridite vsi! — Predsednik.

Orlovski vestnik.

Polovična vožnja za občni zbor OP na državni železnici je dovoljena in sicer velja za soboto, nedeljo in ponedeljek. V ta namen naj se vsakdo izkaže pri odhodni blagajniški člansko izkaznico ter kupi celo vozovnico, ki je v Ljubljani ne sme oddati, ker velja tudi za nazaj. Pri odhodu iz Ljubljane naj si da vozovnico proti izkazu član-

ske izkaznice pri kolodvorski blagajni izgosati.

Iz ljubljanske orlovsko okrožje. Zastopnike odsekov opozarjamo, da se vrši izredni občni zbor v nedeljo dne 30. septembra ob pol devetih zjutraj v Rokodelskem domu. Udeležba obvezna.

Narodno gledališče.

Začetek gledališke sezone v drami. Gledališka sezona 1923-24 se prične v drami v ponedeljek, dne 1. oktobra. Kot otvoritvena predstava se vprizori žalna igra znanega slovenskega pisatelja dr. Ivana Regija »Azazel«. Dejanje se godi v Palestini. Snov je vzeta iz Kristusovega življenja. Glavni osebni sta Juda Simonov iz Kerioti (Judež Vskarjot) in Mirjam iz Magdale (Marija Magdalena). Njo igra ga Šaričeva, Judo g. Skrbinšek. V ostalih vlogah nastopijo gg. Medvedova, Rakarjeva, Mira Danilova, Juvanova ml. Lipah, Kralj, Danilo, Plut, Peček, Gregorin, Medven, Cesar, Smerkolj itd. Režira g. Skrbinšek. Deloma nove kulise je naalikal g. Skružnj. Prva repriza bo v četrtek, dne 4. oktobra. — Druga premiera nove sezone bo v torek, dne 2. t. m. Vprizori se Hebblova tragedija »Judite« z gospo Marijo Vero v naslovni vlogi in v režiji g. Lipaha.

Prosveta.

pr Slovenska Matica. Pravkar je izšla izdaja Matičnih knjig za leto 1922. Ker so stroški tiska in papirja teh knjig zadnji zvezek »Slovenskih narodnih pesmi« in tretji zvezek »Dr. Mencingerjevih izbranih spisov« visoko narasli, je Slovenska Matica primorana svojim članom oddajati te dve knjigi proti doplačilu 10 Din in pošiljalnih stroškov k dosežani članarini. Nečlani dobijo knjige pri upravi »Slovenske Matic« po 30 Din za posamezen zvezek. Za tekoče leto je članarina neobvezno 30 Din. Za to leto se pripravljata četrti zvezek »Dr. Mencingerjevih izbranih spisov« in zadnji zvezek »Slovenske zemlje«, to je Stariške s Prekmurjem v zgodovinskem in prirodopisnem oziru. Obenem naznanja Slovenska Matica, da je zvišala ceno knjig, ki jih ima v zalogi, posebno pa opozarja, da oddaja zemljevid slovenskega ozemlja skupno s zalozom za 100 Din.

pr Obči zemljepis za višje razrede osnovnih šol. Sestavlja: I. Meščiček in Fr. Drnovšek. Odobrena od učne uprave kot pomožna učna knjiga. Izdala in zalozila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Posebno sedaj, ko je Srednja Evropa izpremenila svojo obliko in so tudi druge države v Evropi dobile svoje izpremembe in korekture, bo knjiga prav dobrodošla tako učencu kakor učitelju. Knjiga naštevja in opisuje nove države: republiko Avstrijo, republiko Mažarsko, češkoslovaško republiko, Zvezno republiko Nemčijo v novi obliki, Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, Reko kot samosvojno republiko Poljsko, republiko Ukrajino itd. Sestavki so pregledno sestavljeni in ne preobširni, tako da jih učenci prav lahko obvladajo. Zastopane so vse države Evrope, Azije, Afrike, Amerike, Avstralije in Oceanije. V uvodu je razdelitev zemljepisne stvarine. Posebno spretno je sestavljen zvezdokazni del.

pr Slovensko ozemlje (Jugoslavije I. del), sestavlja Pavel Plesničar in Rado Grum. S 24 pokrajinskih slikami in 10 zemljevidi. Zemljevide risal F. Juvanc. Odobreno kot pomožna učna knjiga. Izdala in zalozila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Pisatelji prihajata po posameznih zemljepisnih skupinah do zaokroženje celote, ki nam predloči slovensko zemljo naše države. Zelo potrebna pomožna knjiga bo prihranila učitelju narekovanje, učencu pa bo bogat zaklad za ponavljanje in poglobitev. Pridobljeni čas se bo lahko porabil za prepodobno skiciranje in vaje v čitanju zemljevida. Knjiga je dobra koncentracija kulturne slike našega ozemlja, z ozirrom na promet, industrijo, gospodarstvo itd. Pouk bo poživljala zlasti folklorja, z navajanjem običajev. Gojitev umetniškega čuta se goji s poudarjanjem naravne krasote naše zemlje in narodnih umetnin. Knjigo krasi in razgleduje 24 pokrajinskih slik in 10 zemljevidov.

pr Tomo Jedrlnič: Druga srpska ali hrvaška čitanka za slovenske šole. Izdala in zalozila Učiteljska tiskarna. Knjiga je prilagojena za višje razrede osnovnih šol, za meščanske šole in za nižjo srednjo šolo. Odobrena je od šolske oblasti.

pr Srbska ali hrvaška čitanka za slovenske šole, ki jo je priredil Tomo Jedrlnič, je drugi del »Srbske ali hrvaške čitanke za slovenske šole«, ki jih izdaja Učiteljska tiskarna v treh delih. Knjiga je prav spretno sestavljena in so v njej zastopani tako cirilski kakor latinski sestavki. Ob koncu je pridejan srbsko-slovenski »Rečnik«. Berilca so prav dobro izbrana ter so zastopani z njimi v čitanki številni pisatelji, tako: Zmaj Jovan Jovanović, Petar Preradović, Davorin Trstenjak, Avgust Senoa itd. itd. Ker je knjiga poleg za osnovne šole prikladna tudi za meščanske in nižje srednje šole, smo prepričani, da se jo bo uvedlo tudi tam, ko se spozna njeno vsestranost.

pr Marko Bajuk, Miklova Zala. Ljudski oder št. 3. V Ljubljani 1923. Zalozila Jugoslovanska knjigarna. 40 strani. — Skratova poljudna povest »Miklova Zala«, ki je bila ena najbolj priljubljenih publikacij Društva sv. Mohorja, je doživela že tri dramatizacije. Za špičjem se je lotil Danilo Cerar, a šele Bajukova prireditev je šla v tisk. Igra je prav pripravna za ljudske odre po deželi, ker je pristna ljudska igra, ki ne stavi na igralce pretiranih težkoč in ki tudi tehnično ni preveč težka. Morda bi bilo dobro, ako bi prireditelji dodali nekaj režijskih opazk, ker ne vem, ali bo znal vsak priprost podeželski režiser prvo sliko petega dejanja brez nadaljnega uprizorit. Slog je jednat, pripovedovanje omejeno na minimum, nepotrebne epizode so izključene, dolgotrajni dialogi nikjer ne opaziš, govorica je naravna, dejanje napeto. Plemenita tendenca zakonske zvestobe je jasno in krepko, a vendar ne veljivo poudarjena. Osemnajst moških vlog in tri ženske ni preveč za naše razmere. Oderske slike so zanimive, konci dejanj efektni. Mestoma bi se dala vpeljeti še kaka pesmica, kar bo igro le poživilo. Igra bo našla svojo pot preko vseh ljudskih odrov in bo izpolnila svojo vzgojno nalogo med ljudstvom in budila spomin na strašne dneve turških navalov na naše kraje in klicala gledalce, da je tudi zasedena Koroska naša slovenska zemlja.

Turistika in sport.

Hašk : Ilirija. — Predprodaja vstopnic za nogometno tekmo med Hrv. akad. Š. K. in Ilirijo se vrši v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta. Sedeži I. vrste so numerirani. Znižane članske karte se izdajajo le v predprodaji, enako vstopnice na dijakih in vojake. Aktivni člani nogometne sekcije, ki so upravičeni do prostega vstopa, morajo dvigniti v predprodaji proste karte.

Prvenstvena tekma Primorje : Slovan se vrh jutri ob 10.80 dopolne na prostoru Primorja. Tekma odloči prvenstvo v II. r. za jesensko polovico prve sezone 1923/24 ter bo vsled tega sigurno privabila mnogo publike. Predigra rezerv se prične ob 9. uri.

Hermes v Celju odigra prijateljsko nogometno tekmo v nedeljo 30. t. m. proti »Atletikom«.

Končni rezultati lakoatletskih prvenstvenih tekem. (Nadaljevanje včerajšnjega poročila.)

100 m: V štirih predtekkih so se kvalificirali za semifinale Perpar, Valtrič, Slamič, Koch (vsi Primorje), Beneč, Pevalček (Ilirija), Kandane (LASK). V semifinalu so ostali v konkurenci Perpar, Valtrič, Beneč in Slamič. Finale: 1. Perpar 11.4 sek., 2. Valtrič, 3. Slamič. — 200 m: V semifinalu so dospeli po 4 predtekkih Vidmajer, Pevalček, Fink (Ilirija), Valtrič, Koch, Perpar, Slamič (Primorje). Za finale so preostali Perpar, Slamič, Valtrič. Finale: 1. Perpar 23.2 sek. (nov slov. rekord), 2. Valtrič, 3. Slamič. — 400 m: Po treh predtekkih so nastopili v finalu: 1. Valtrič 57.6 sek., 2. Perpar, 3. Pečnik (Jadran). — 800 m: 1. Kregelj (Jadran) 2 min. 11.8, 2. Umek (LASK). Praisels (Jadran), ki je prišel na cilj kot drugi, je bil diskvalificiran. — 1500 m: 1. Kregelj 4 min 38.1 sek. (nov slov. rekord), 2. Perše (Ilirija), 3. Umek (LASK). — 10.000 m: med 6 tekmovalci je dosegel na cilj kot prvi Kregelj v času 36 min. 31 sek. Kregelj je izboljšal s tem jugoslovanski rekord s skoraj 5 min. (Štelanović, Beograd 41 : 13). 2. Praisels, 3. Jamnik (vsi Jadran), 4. Hladnik (Ilirija). Tekmovalo se je na cesti v št. Vid, start in cilj je bil na igrišču Ilirije. — Stafeta 4 x 100 m: V prvem predteku je doseglo Primorje čas 51 sek. Ilirija je dosegla na cilj kot druga, druga stafeta Primorja je izpadla. V drugem predteku je zmaga LASK v času 50.2 sek. pred Jadranom. Finale: 1. Primorje 49 sek., 2. LASK, 3. Ilirija. Stafeti LASK in Ilirije sta bili diskvalificirani, ker sta prestopili svoje proge. — Stafeta 200 + 200 + 400 + 800 m: V predteku so se kvalificirali za odločilni tek Primorje, Jadran in LASK; Ilirija je izpadla. Finale: 1. Jadran 3 min. 56 sek., 2. Primorje, 3. LASK. Izredno zanimiv boj je bil v zadnji etapi, kjer je Perpar vkljub prednosti skoro 20 m podlegel Kregelju za pribl. 15 m. — Hoja 3 km: 1. Skrajnar 16 : 12.8 (nov slov. rekord), 2. Bašin, 3. Bettin (vsi Primorje). — Skok v višino z mesta: 1. Lojč (Jadran) 142 cm (z dotikom prečke); njegov drugi skok 139 cm, izvršen brez dotika, pomeni nov jugoslov. rekord. 2. Skalar, 3. Tičar (oba Jadran). — Skok v višino s zaletom: 1. Lojč 158 cm, 2. Borštinar (Il) 15 cm (odločeno po žrebu); rezultat pomeni nov slov. rekord. 3. Beneč (Il) 148 cm. — Skok v daljino z mesta: 1. Perpar 276 cm, 2. Hvala (J) 258 cm, 3. Valtrič 257. — Skok v daljino s zaletom: 1. Perpar 587 cm, 2. Vidmajer 567 cm, 3. Borštinar 548 cm. — Troskok: 1. Perpar 11.70 m, 2. Jančigaj (Pr) 11.10 m, 3. Vidmajer 11.05 m. — Met diska: 1. Bašin G. (Pr) 27.56, 2. Borštinar (Il) 27.12, 3. Bašin R. (Pr) 26.72. Jako slabi rezultati Met kopja: 1. Vidmajer 34.56, 2. Zucchiatti (Pr) 34.54, 3. Jančigaj (Pr) 34.48). — Met kroglice: 1. Radosavljevič (Pr) 10.33 m, 2. Rovar (Pr) 10.15 m, 3. Zupantič (Il) 9.57 m. — Skok ob palici: Beneč Skodlar (Il) in Dolenc (J) so dosegli višino 26 cm. Zreb je dosegel 1. mesto Beneč, 2. Skodlarju, 3. Dolencu. — Ženski rezultati sledijo v jutrišnjem številku. Včerajšnje poročilo glede protesta proti verificiranju ženske stafete Primorja ni točno. V finale prideta definitivno 2 stafeti Primorja in ena stafeta Ilirije. Finale se vrši v nedeljo 30. t. m. ob 14.30 v odmoru nogomet. predtekm LASK: Ilirija rez.

Polzvedovanja.

Mala vsota denarja se je našla. Dobi Vidovdanska cesta 8.

Ušla sta dva ruska hrti iz hotela »Tivolio«. Neki neznanec jih je baje peljal po cesti v smer proti Medvodam. Kdor bi kaj natančnejšega vedel, kje se psa nahajata, naj blagovoli sporočiti na hotel »Tivolio«, Ljubljana.

BERSON

BERSON je in ostane najboljša kvaliteta znamka. Varuje čevlje; cenejši in trpejnejši je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da Vam pritrdi BERSON gumi podpetnike in gumi podplate.

Oduetnik dr. Ivan Lourenčič Zora Rauer roj. Lenarčič

poročena

Ljubljana

Drhnika

27. septembra 1923

Starejša mirna oseba

dobi pri dobri obitelji brez otrok in z lastnim, prijaznim domom z večjim vrtom v središču Ljubljane LEPO SOBO (vhod poseben) z vso preskrbo proti pologu 200.000 dinarjev in vključbo na prvo mesto. Obrasti posebej. Pismene ponudbe pod »MIR 6180« na upravo.

Dr. Bleiweis ne ordinira

od 1. okt. do preklica.

Hišnika

brez otrok za takoj IŠČEM za v sredino mesta. Prednost imajo drž. nameščenci. Naslov v upravi pod »Hišnik 6188«.

Mesto kontoristinja

IŠČE distinguirana gospodična z dvoletno prakso; je veščica več jezikov in strojepisja. Dopisi pod »Dostojna« upravi.

Županstva po Sloveniji

je naprošajo, da sporočijo na upravo »Slovenca« pod šifro: »Soliden trgovec« 6161 — če je mogoče v njihovem županstvu potreben, ter primeren kraj za obstoj enemu mladem, solidnemu trgovcu. (Stroški se povrnejo.) 6161

Zahvala.

Za izraženo sožalje povodom smrti nepozabne soproge in matere, ter za spremstvo na zadnji poti izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Posebej se pa še zahvaljujemo pevskeemu zboru »Bralno društvo« za v srce segajoče žalostinke.

Srčna hvala!

TRŽIČ, dne 26. septembra 1923.

Josef Hnyk, soprog.

VLASTA, MILADA, HEDA, hčere.

Po možnosti za takojšnji nastop IŠČE

MESTA PRVOVRSTEN

KNJIGOVODJA-bilancist

s prakso, korespondent v krajevnih jezikih, dober organizator, pri večjem trg. ali obrtnem podjetju. Ponudbe pod »Vsestransko vporabljiv« na upravo lista.

Kleparskega VAJENCA

proti plačilu sprejme tveška REMZGAR in SMERKOL, Ljublj., Florijanska ul. 13.

2 čevljarska pomočnika

starejša, sprejem s celo oskrbo, in VAJENCA. — MATIJA BUKOVEC, Cvetkovič, pošta Jastrebarsko. 6181

Francosko in angleško

poučujem po najboljši metodi. — Spod. Šiška, Nova ulica 228, I. nadstr. 6099

Zavarovalnica

v Ljubljani SPREJME sposobne

AKVIZITERJE

pod ugodnimi pogoji. — Lastnoročno pisane oferte na upravo »Slovenca« pod šifro »AKVIZITER 6176«.

Gospodično sprejem

na stanovanje. — SELO šte. 37.

Dva krojaška pomočnika

za boljše, stalno, veliko delo, sprejemni takoj. Hrana in stanovanje v hiši. IVAN ŠTUPICA, krojač, Dob pri Domžalah.

GREMIJ TRGOVCEV razpisuje mesto tajnika.

Zahteva se temeljita trgov. in najodgovornejša izobrazba, praksa v civilno-pravnih, obrtniških, socialnih in društvenih zadevah. — Pismene ponudbe z referencami in spricvali je nasloviti najkasneje do 5. oktobra 1923 na poštni predal šte. 29. 6045

SPREJMEM takoj dobrega čevljarskega pomočnika

za boljše dela. Hrana in stanovanje pri meni. — IVAN CERAR, čevljarski mojster, STOB 54, p. Domžale. 6156

FANI BRILLY

LJUBLJANA, Resljeva cesta 22,

klobučarstvo in slavninarstvo.

PREOBLIKOVANJE, NAKINCEVANJE, MODERNIZIRANJE vsakovrstnih slavnin in klobukov za dame in gospode.

Prodaj žago (Bandsäge)

najboljši fabrikat, popolnoma novo, zelo pod dnevno ceno. — Ponudbe pod šifro: »ZAGA« na upravo »Slovenca«. 6160

Pridam HIŠO

z lepim vrtom, dalje okrog 20.000 zidne in 2000 strešne OPEKE po zelo nizki ceni. — Več povedo v gostilni »SOJAR«, Dravlje šte. 30. 6164

Lep plemenski kozel

»Gospodarske zveze« so nahaja v Zg. Šiški 88, pod hribom pri Golarju. 6122

OSRAM NITRA

Dobra razsvetljava podpira oko in roko.

OSRAM to znamko mora nositi žarnica

Kupim fižol

vsa vrste, franko vagon. — Ponudbe: Ljubljana, poštni predal šte. 77. 6183

O. Bernatovič

Priložnostni nakup

ranglano in obleke

od 500 Din naprej

konstane in obleke

Obleke za deco

Trikotaža kožuhovina

LJUBLJANA, Mestni trg 5-6

3 SODI naprodaj!

6 in 19 hl. — Poizve se: ŠRIBAR, restavracija pošta, Litija. 6137

PRODAM

stroj za drobljenje

smrekove škorje (Lohbrechmaschine) — malo rabljen, dobro ohranjen, sistem »Budapest«. Drobi zelo drobno. — Istotam je naprodaj BENCINMOTOR 6 HP s cirkularno žago za rezanje drv. Cena za vse po dogovoru. — Pojasnila daje: ZAGODE, usnar v Brežicah. 6178

PETROLEJ

garantirano la ameriškansko dvojno raf. vodenostisil je dospel v večjem transportu, katerega ponuja vsem svojim odjemalcem v cisternah in manjših količinah po najnižjih konkurenčnih cenah »ZORA« d. z o. z. v Ljubljani, Dunajska cesta 33. Telefon št. 366, 223 in 13.

NAPRODAJ TAKOJ

enonadstropna hiša

s pekarijo, velikim vrtom, premični inventar in manjša hiša s 3 sobami, gospodarskim poslopjem in kletjo v RADECAH pri Zidanem mostu št. 41.

VELIKA ZALOGA

klobukov in slavninikov se dobi pri

Franc Cerar

lovnar v Stobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari

klobuki in slavniki v po-

pravilo pri KOVACEVIČ

i TRSAN v LJUBLJANI,

Prešernova ulica šte. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Naprodaj razna vinska POSO-

DA in pet velikih

hrmannih SODOV, dokler traja zaloga. —

AUGUSTIN, Sp. Šiška, Sv. Jerneja c. 231

BUKOVA DRVA

ponudite z navedbo cene DRUŽBI

»ILIRIJI«, Ljubljana, Kralja Petra

trg št. 8. 6087

Najnovejša IZNAJDBA!

Brez kvarjenja blaga KEMIČNO SNA, ZENJE in vsakovrstno BARVANJE OBLEK.

ANTON BOC,

Ljubljana, Selenburgova ulica 6,

I. nadstr. Glince - Vič 46.

!!! AUTO !!!

BENCIN PNEUMATIKA

OLJE VSA POPRAVILA

MAST IN VOZNE

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani,

Le prvovrstno blago in delo po solid-

nih cenah nudi

Novi vinski sodi

(bačve) v vseh velikostih se dobe in po pravljajo pri Fr. Repiču, Ljublj., Trnovo.

NAPRODAJ je v Novem mestu

enonadstropna hiša skoraj

nova s

3 stanovanji in vodovodom, na solnčnem

kraju, ter nekaj vrta. — Naslov pove

uprava »Slovenca« pod šte. 5920.

KLAVIRJE in PIANINE

KUPOJEM. — Ponudbe z označbo cene, marke, dolgoti in notranje konstrukcije (t. j. da-li ima klavir znotraj okoli železno ali leseno ramo), naj se pošljejo na S. F. ČOP, ZAGREB, Mrzovičeva ulica šte. 12, III. nadstropje. 6102

Železno peč

znamke »Phoebus«, posebno pripravo za gostiln. prostor, ceno prodam ali zamenujem za KOLO. — Naslov pri upravi lista pod številko 6130.

Malo novo hišo

z dvema stanovanjema, kletjo in 400 m² vrta poceni prodam. Eno stanovanje obstoji iz dveh sob in kuhinje, drugo iz velike sobe in kuhinje. — ZELENKA JAMA šte. 217. 6136

Posodim ali vložim

v dobro podjetje 100 do 150.000 Din proti sodelovanju. Posodim tudi 50.000 dinarjev na prvo mesto proti primernim obrestim. — Naslov pove uprava št. 6043.

Arhitekt in mestni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst

ter izvršuje načrte in proračune.

Hiša naprodaj

z velikim vrtom (veliko sadja) z gozdom in srenskimi pravicami. Zelo primerno za vpokojenca. Na vpogled do 10. oktobra. BEGUNJE št. 45 pri Lescah, Gorenjsko. Predl. JOŽEF GASPERIN. 6092

Brez posebnega obvestila.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjava tužno vest, da je najin predobri soprog in oče, gospod

Rajmund Ravnihar

višji revident drž. žel. v p.

včeraj 27. t. m. mirno preminul v 84. letu svoje starosti.

Pogreb predragega pokojnika bo iz hiše žalosti, Domobrnska cesta št. 5, v soboto, dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne na pokopališče pri Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v pondeljek, dne 1. oktobra ob 7. uri žjutraj v kapeli sv. Jožefa oo. jezuitov.

V Ljubljani, 28. septembra 1923.

Irma Ravnihar roj. Kampfmüller, soproga.

Pavla Ravnihar, hči.

Trapist - sir, kg po 112 K

postavno Slovenija, pošilja po povzetju
mlekarna SVEAR, Lipovljani, Hrvatska.

Prostovoljna dražba

v skladišču Balkan, Dunajska cesta 33 v
Ljubljani, v torek 2. oktobra 1923 pri-
četek ob 9. uri dopoldne raznega se do-
bro ohranjenega pohištva kot trdolesne
in železne postelje, skoraj novi modroci,
žimnati, travnati in žični, mize in pisalne
mize, omare, nočne omarice, stoli, klopi,
fine konjske oprave, manjši slamorezni
stroj, močna kopirna preša, žične vrvi,
pocinkana žica, večji železni škrcpi (Seil-
scheiben), ameriška dvigalka, hašpelni,
balkonska ograja, ambos, razno železje,
kadi, vinski sodi itd. 6066

NAJCENEJŠE in najboljše KRITJE je

**»AZBEST«
CEMENTNI ŠKRILJ.**

Dobavlja in krije »KAMENITE«, tovarna
umetnega škrilja in elektrarna, LAŠKO.
Ustanovljena leta 1910.

POZORI! Na novo urejena USNJARIJA
sprejema vsakovrstne

kože za strojenje

na BOKS in ŠEVRO v vsaki množini. —
Hitra izvršitev. Nizke cene. — Istotam
sprejmemo VAJENCA. — KAROL SA-
JOVIC, usnar, MOTNIK. 6108

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

Cele opreme

ZA NEVESTE in obhajanje (entlanje)
izdeluje točno in solidno novo otvorena
izdelovalnica perila P. JANCIGAJ, Re-
giljeva cesta št. 29, I. nadst., levo.

Vsakdo, ki želi res
dobro
**damsko ali moško
obleko,**

tudi po meri, naj ne zamudi prilike
oglasiti se v Zidovski ulici št. 5.

Brata Brunskole
Ljubljana.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremah za rodbinsko in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju
brezplačen. Isto
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
šivilje, krojače,
čevljarje, sedlar-
je, gumbi, žlice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

INŽ. M. MIHOR

TEHN. PISARNA — ZASTOP. TVORNIC
LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 7
Projektuje, dobavi, cenjuje in preizkuša

STROJE
vseke vrste
Strojne naprave, orodje, žel. konstruk-
cije, transportne in industrijske naprave.

Nudi tudi ugodno PRODAJO ali NAKUP
ter sprejema prijavo iz tu- in inozemstva za vsake
vrste na prodaj stojbe, dobro ohranjenih

rabljenih strojev.

Traktori, podgane, stence, ščurki

n vseh golazen mora poginuti, ako porabijo
moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena
sredstva, kot proti polskim in hlašnim mišim
Din 7-50, za podgane Din 7-50, za ščurke Din 10, za
stence Din 7-50 uničevalce moljev Din 6 — proti
mrčesom Din 7-50, mazilo proti ušem pri ljudih
Din 4 — in ščurki Din 4 —; za uši v obleki in pe-
ritu Din 7-50; proti mrčesom na sadju in zelenjavi
proti mravljam Din 7-50. Pošljin po povzetju
Zavod za eksport »ARTES« kem laboratorij
M. Janker, Petrijstra ul. 3. Zagreb 39,
Zgovoem pri večjem odzema popust.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Ustanovljeno 1871.

Redna potniška plovba**HAMBURG NEW-YORK**

s parobrodi na 2 in 3 vijake.

Manchurija 13.639 ton. Finland 12.222 ton.
Mongolia 13.639 ton. Kronland 12.222 ton.
Minnekada 17.221 ton. — Izredno urejene
kabinke za 3 razred. — Izvrstna hrana.
Informacije dajo brezplačno zastopstva

AMERICAN LINE

Beograd, Karadjordjeva 91. Zagreb, Trg I. br. 16. LJUBLJANA.

MARIJIN TRG 2. GRUŽ, Obala. BITOLJ, Bankarska ulica br. 12

Najboljši premog, drva in
ogljje KUPITE najceneje pri DRUŽBI
ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Pe-
tra trg št. 8, telefon št. 220. 2447

**Realitetna pisarna
ARZENŠEK & COMP.,**

d. z o. z., Celje, Kralja Petra c. 22,

IMA NAPRODAJI:

hiše, vile, graščine, gostilne, trgo-
vine, vsakovrstna kmetijska pose-
stva, gozdna in veleposestva, žage,
mline i. t. d.

PRODA SE VEČ

motorčkov

za montirati na navadna kolesa ter tudi
kompletni mali MOTORČKI raznih tova-
ren po nizki ceni. — Ljubljana, KAR-
LOVSKA cesta št. 4.

L. Mikuš

Ljubljana, Mostni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
in sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno!

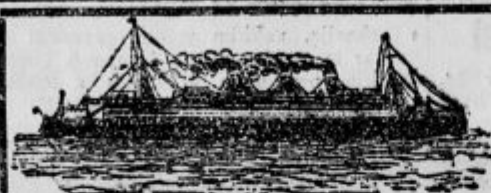
Javna dražba

Henrik Supančevega posestva v Rogatcu.

Dne 3. oktobra 1923 predpoldne ob 11 uri se
vrši pri okrajni sodnji v Rogatcu javna dražba pose-
stva g. Emerika Supanca, posestnika v Rogatcu. Posestvo,
obstoječe iz večjih stavb, travnikov, pašnikov i. t. d. s trgo-
vino, hlevi, je cenjeno na Din 683.597. 16, najmanjši ponu-
dek znesi Din 455.731.76. K posestvu spadajo pritikline,
kakor kuhinjsko orodje, razna posoda, stoli, mize, peči, sve-
tilke, 200 kg ovsa, 1 kobilica, 1 žrebe, 1 svinja, stelaže,
1 telefonski aparat.

Vsak ponudnik mora vložiti pri sodišču pred začetkom
dražbe znesek 68.359.70 v gotovini ali domačih državnih
ali na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, v katerih
se smejo nalagati pupilarni denarji ali vložne knjižice kake
domače hranilnice.

Pojasnila daje odvetniška pisarna dr.
Ernest Kalan, Celje, Telefon 87.

RED STAR LINE

Redna potniška vožnja

ANTWERPEN NEW-YORK

s sloviti belgijskimi parobrodi.

„BELGENLAND“

najnovejši, največji in najhitrejši parobrod Red Star Linije.

Največja udobnost, najmodernejša ureditev v kabinah tudi v tretjem
razredu. — Izvrstna hrana.

Vsa pojasnila dajo brezplačno zastopstva

RED STAR LINE:

BEOGRAD, Karadjordj. ul. 3 — ZAGREB, Trg I. br. 16 — LJUBLJANA,
Marijin trg št. 2 — GRUŽ, Obala — BITOLJ, Bankarska ulica 12

PRESELITEVI!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se te dni PRESELI iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu
poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.
Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez oblika rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje
Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v
Ljubljani. Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več
mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko tudi
po poštini položnicah.

Trgovina

ženskih rut (robcev)

na debelo

Mars d. d.

poslovodja Ignjat Neusser, Zagreb
podaljšana batzova

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Razglas.

NA PARNI ŽAGI KOB I LAZNICI, občina BISTRICA pri Limbušu,

je naprodaj na javni dražbi dne 1. oktobra 1923

ob 9. uri dopoldne ŽELEZNI MATERIJAL: 15 komadov tračnic po 15 m (skupaj
7436.11 kg) in sledeče drobnarije: 20 komadov ZAPLATAK, 3 komadi menjal-
komolcev (Wechselstangen), 93 komadov PODLAG, 2 zaboja VIJAKOV in drugi
stvari.

OBČINSKI URAD BISTRICA PRI LIMBUŠU.

Odobreno od ministerstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično pre-
izkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

„Radio balsamica“

dr. Ivana Rahlejeva

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znamko v naši državi in v vsem kul-
turnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija
dr. IVAN RAHLEJEVA iz Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd.

Za informacije se je obrniti na laboratorij

dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska šte. 43.

OBJAVA!

Uljudno javljam, da smo prevzeli po tvrdki P. HOCHNEGGER i drugih
ki se je razšla, »TVORNICI POHIŠTVA in STAVBENO MIZARSTVO« Ma-
bor, Koroška cesta št. 46 v lastno režijo, ter da bomo vodili isto pod im-
»MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA«.

Prevzamemo vsa v stroko spadajoča dela, zagotavljajoč v vsakem ob-
najcenejše in najvestnejše potrebe, kar nam bo lahko mogoče, ker raz-
lagamo s prvovrstnimi močmi.

Se priporočamo z odličnim spoštovanjem

»Mariborska lesna industrija«

parna žaga — tvornica lesnih izdelkov — stavbeno pohištvo.

TEL. INT. 160.

BRZOJAV: »AGL«

Velika izbira najnovejših modelov in filc klobukov. Zalni klobuki vedno v zalogi
v modnem salonu

Jda Škof-Wanek, naslednice

Ljubljana Pod Trančo šte. 2

Predelovanje in preoblikovanje damskih in moških klobukov.

Točna postrežba!

Priznane solidne cene!